

मध

REFBK-0009411

REFBK-0009411

ग्रं. सं. ठाणे
आव्य
१४७७.

ललित-कुमारी भट

स ध

(कवितासंग्रह)

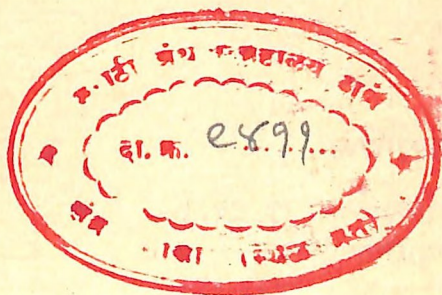
REFBK-0009411

REFBK-0009411

कवयित्री

ललित-कुमारी भट,

एम्. ए.

किंमत १२ रुपये

★ सर्व हक्क ललित-कुमारी भट यांच्या स्वाधीन.

★ ? ली आवृत्ति : प्रति १०००.

★ जून १९५७.

★ मुद्रक :

म. न. पालवणकर

किलोस्कर प्रेस

किलोस्करवाडी,

द. सातारा.

★ प्रकाशिका :

ललित-कुमारी भट, एम्. ए.,

यशोवर्धन प्रकाशन,

टिळक चौक,

बेळगांव.

To

My Darling

Honey-bunch

from

Loving Bee

Belgaum,
31st May 1957

सर्वोत्तम

सर्वोत्तम का माझ्या कविता ?
निर्णय रासिकांवरी सोंपवा !
आहे ठाउक एकच मजला
सर्वोत्तम हा सखा मदिय हो !

सर्वोत्तम हा सखा मदिय जरि
घरोघरीं तो दावुं कशी मी ?
म्हणुनी माझीं 'मधाळ' कवनें
गुंफियलीं एकत्र आज मीं.

गोड मधुर कवनांचा माझा
गुच्छ मनोहर हुंगुनि रासिका
पहा मुद्दे तूं सरव्यासवें मज
तेजें अमुच्या दिपुनी जा रे.

मोहक अमुच्या ऐक्याचा अजि
ऐकावा संदेश दिव्य तूं
आणि 'मधा'च्या पुण्यप्रभावे
तूही सहजीं पावन व्हावें !

सखा लाभला सर्वोत्तम मज
तुम्हांहि त्याच्या श्रेष्ठत्वाचें
व्हावें दर्शन अल्पस्वल्प तरि
म्हणुनी हा 'मध' अवतरलाहे !

खराखुरा ' मध ' माइयासाठीं
 येथरूप हा तुम्हांसाठीं
 माझें मजला- तुमचें तुम्हां
 गोडच अवघें घ्यावें मानुनि !

असाल जर का तुम्हीं जाणते
 द्या द्या आम्हां आंशिर्वादाहि
 असाल जर का तुम्ही नेणते
 अमुचा मनिं आदर्श बाळगा.

असाल जर समवयस्क तुम्हीं
 व्हा व्हा अमुचे स्नेही सोबति
 या सारे आबालवृद्धही
 वाचाया ' मध ' भरवा मेळा !

—ललित-कुमारी भट.

ता. ३१-५-५७

कवितांचा क्रम

१	रे हवें लढाया	...	...	३
२	होम पेटता ह्या हृदयामधिं	...	...	५
३	सांभातुनि वे ह्या भोळीला	...	...	७
४	खुळ्या मना परि अजुनि वाटें !	...	...	९
५	तुझ्याकडुनि मी शिकेन ममता !	...	...	११
६	देशील ना एकसेवें ?	...	...	१३
७	तसूंतसूंनी पुण्य जोडते !	...	...	१५
८	शुद्ध देवता	...	...	१७
९	निखार पदताळिं - अमृत मार्थी !	...	...	१९
१०	वज्रहार	...	...	२१
११	गोड मधाचा असूप सांठा	...	...	२३
१२	मध	...	...	२५
१३	स्थैर्य	...	...	२६
१४	असीम मित्रत्वाचें ढालन	...	...	२७
१५	संक्रमण	...	...	२९
१६	संजीवनी	...	...	३१
१७	नको ठोकसं	...	...	३३
१८	तिळगूळ	...	...	३५
१९	अपरिमित ही	...	...	३७
२०	झांकशील तूं सूर्य कसा रे ?	...	...	३९
२१	सरल निरागस भोळा होउनि	...	...	४१
२२	बागिचा	...	...	४३
२३	भाग्यलक्ष्मी	...	...	४५
२४	राधेखातर हो रे मोठा	...	...	४७
२५	तझ्या मोहनास्त्रांनीं तूं रे !	...	...	४९

२६ गोड मधाच्या जगांत अपुल्या	...	५१
२७ बांसरी	...	५३
२८ मधाचा चंद्र	...	५५
२९ कोकिला	...	५७
३० मधाचा पूल	...	६०
३१ शांत मनानें घेऊं अनुभव	...	६३
३२ आणशील ना बळ सिंहाचें ?	...	६६
३३ महाति शुद्धतम चारित्र्याची	...	६८
३४ पुण्यच मम साकार जाहलें !	...	७०
३५ घरटें	...	७२
३६ अमुक्त	...	७४
३७ उणावेल का मयुरतेज तें ?	...	७६
३८ त्या कलिकेची निष्ठा राजा !	...	७८
३९ बंद लिफाफा	...	८०
४० वरदाक्षिणा	...	८२
४१ आण	...	८४
४२ अनुपम जोडी	...	८६
४३ अमोल कंठा	...	८८
४४ समृद्ध ओंजळ	...	९०
४५ षोडशवर्षी युवक कोंबळें	...	९२
४६ अष्टपैलू	...	९४
४७ फुलदाणी	...	९६
४८ पूर्ति	...	९८
४९ तेजोस्फुलिंग	...	१००
५० सुखशय्या	...	१०२
५१ मऊ मुई	...	१०४
५२ मानाचें पान	...	१०६

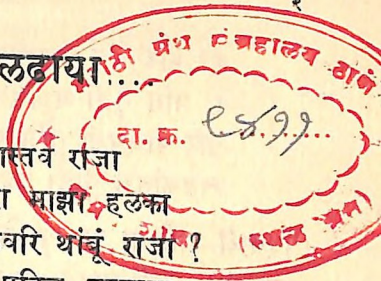
५३ प्रपंचगड	...	...	१०८
५४ सूर्यकिरण तूं - चंद्रकला मी	...	...	११०
५५ ह्या मैनेची चोंच बोलकी...	...	...	११२
५६ आतुरता आणि तृप्ति	...	...	११४
५७ खपुष्प	...	...	११६
५८ अभय-वचन	...	...	११८
५९ दिव्यास जळत्या साक्ष ठेवुनी	...	...	१२०
६० मधामधिंच तव सारें सारें ...	...	...	१२२
६१ अरुणोदय	...	...	१२४
६२ तशीच तुजसम हंसुनी फसतें !	...	...	१२६
६३ सारवरपुडा	...	...	१२८

ललित-कुमारी भट.

म ध

रे हवें लढाया...

थांबलें तरुतळीं विश्रामास्तव राजा
शिणभार जाहला सारा माझी हलका
परि असेंच सखया कुठवरि थांबूं राजा ?
रे हवें जावया- वाट पुढिल चालाया.

हें रखरखलेलें ऊनचि माध्यावरती
रे संगत तुझि पारि झुलुक मंद वाण्याची
परि चंचल मारुत कुठवरि मज लाभेल ?
रे हवें जावया-- तप्त भुई तुडवीत.

ही पायवाट तोडितां कंठ सुकला रे
तूं निर्झर सुंदर- देशी मज पाणी रे
परि असेंच कुठवरि पाणी पीतच बैसूं ?
रे हवें जावया मार्ग पुढिल शोधाया.

हें ढगाळलेलें नभ रे डोईवरती
तो स्नेह तुझा परि इंद्रधनुष्याचि भंवतीं
क्षणभंगुर किमया कुठवरि टिकेल राया ?
हे कृष्णमेघ पाहणेंच नशिर्वां राजा !

रे प्रणय आपुला ऊंसच ताजा ताजा
तो मुळापासुनी गोडच सगळा सगळा
परि असाच चघळित कुठवरि बसाशिल राजा ?
हा चोथा तरि रे हवाच ना फेंकाया ?

ही वाटचाल खडकाळचि माझी सारी
 रे प्रति तुझी मखमली पायघाडिपरि ती
 परि पायघडी तुझि कुठवरि रे पुरणार ?
 खडकांतच पुन्हां हवा पाय टेकाया.

पदतळीं माझिया पालपाचोळा रे
 अन् प्रति तुझी ताटवे गुलाबांचे रे
 सुकुमार फुलें परि कुठवरि टिकतिल राजा ?
 निर्माल्याचि त्यांनीं हवें व्हावयाला रे !

रे जीवन अपुलें संग्रामाचि घनघोर
 अन् प्रीत तुझी तहनामा जणुं शांतीचा
 तहनामा कागदि कुठवरि रे टिकणार ?
 रे हवें लढाया- पुन्हां जीव तोडून !

ता. ११-१०-५६

होम पेटता ह्या हृदयामधि !

आसूंची मम वाहति गंगा
अडवुनि कुठवरि धरशिल राजा ?
दुःखाचे कढ ऊन ऊन हे
उगाच कुठवर रोखशील रे ?

शोकाचे मंदार मेरु हे
दूर तयां कुठवरी सारशिल ?
बादळवारा सुस्काऱ्यांचा
कुठवरि राजा साहशील रे ?

तप्त धरित्री - थेंब जलाचा
टिकेल कुठवरि सांग राजसा
व्याकुळ मी तव प्रीती कंवळी
पुरेल मज कुठवरी राजसा ?

वैफल्याच्या वालुकणांमधिं
सुवर्णकण कुठवरी शोधशिल ?
हताश मी- उन्मेष तुझा मज
सांग सख्या कुठवरी हांसविल ?

रात्र काजळी- तारा इवला
कुठवरि राजा उजळुनि टाकिल ?
प्रणय तुझा ह्या व्यथित अंतरा
कुठवरि राजा फुलवुनि देइल ?

होम पेटता ह्या हृदयामधि
 स्नेहाचें घृत तूं अर्पावें
 विझेल का ज्वाला धगधगती ?
 छे छे ! अधिकच भडके रे ती !

ता. १५-१०-५६

सांभालुनि घे ह्या भोळीला

तुझ्या प्रीतिचीं माणिकमोतीं
कशास उधाळिसि माझ्यावरती ?
लगवग वेंचुनि ध्यायालाही
खरेंच नाहीं हुरूप राजसा.

भरजरि शेला तव प्रणयाचा
लपेटशी कां माझ्याभंवतीं ?
सांवरुनी तो ध्यायाचीही
खरेंच नाहीं शुद्धहि मजला.

कशास राजा लाविशि ओठीं ?
शृंगाराचा अमृतपेला
घुटका घेण्याचेंही राजा
भानच उरलें नाहीं मजला.

जाइजुई प्रेमळ स्पर्शाचीं
अलगद उडविशि अंगावरती
मोहरण्याही परंतु राजा
खरेंच कीं रे विसरुनि गेलें.

मंगलमणि नवथर प्रेमाचा
बांधिलास तूं गळ्यांत राजा
अभिमानानें ऊर फुगाविण्या
खरेंच ना उल्हासहि उरला.

घातलेस तूं करांत माझ्या
 वजरचुडे रे चिर ममतेचे
 भाग्यानें ह्या हुशळुनि जावें
 एवढेंहि ना कळलें मजला.

मधु वचनांच्या आभरणांनीं
 दिलेंस मज नखाशिखांत नटवुनि
 तेजानें त्या दिपण्याची परि
 खरेंच नाहीं अक्कल मजला.

कवाळिलेंस तूं आवेगें मज
 समरसणें परि जमलें नाहीं
 परंतु राजा-- सख्या जिवलगा
 सांभाळुनि घे ह्या भोळीला !

ता. १६-१०-५६

खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें !

कांदेरी मम मार्गावरती
ओतिलीस तूं रास फुलांची
खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
पार्यां कांटा खुपतच आहे.

पुसुनी माझ्या अश्रूधारा
फुलविलेंस तूं मनीं चांदणें
खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
कुठेंतरी कळ उठतच आहे.

तृषार्त माझ्या कंठामध्यें
अमृतघट तूं करिशि रिकामे
खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
कंठ कोरडा पडतच आहे !

थंडीनें मीं कांकडतांना
दिलीस शेकोटी प्रणयाची
खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
हुडहुडि थोडी भरतच आहे.

वादळवान्यामाधिं फिरतांना
तुझा प्रीतिप्रासाद लाभला
खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
वारा अंगा झोंबत आहे.

कृष्णरात्र अवसेची संपुनि
 कधिंच उगवली उषा हांसरी
 खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
 निशा काजळी उरली आहे.

उजाड माळावरती राजा
 उमलविला तूं बागवगीचा
 खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
 जमिन कुठेंतरि ओसच आहे !

अगुरेणू ह्या हृदयामधला
 व्यापिलास तूं राजा आतां
 खुळ्या मना परि अजुनि वाटतें
 पोकाळि इवली शिल्लक आहे !

ता. १८-१०-५६

तुझ्याकडुनि मी शिकेन ममता !

वज्रापरि मी कठिण कठिण रे
नवनीतापरि मृदुल मृदुल तूं
तुझ्यासवें मज ये कोमलता
माझ्याकडुनी शीक टणकता.

अग्नीपरि मी प्रखर प्रखर रे
बर्फापरि तूं शीतल शीतल
तुझ्यासवें मी गारच होइन
माझ्याकडुनी शीक तप्तता.

वाऱ्यापरि मी स्वैराचि चंचल
आणि अचळ तूं सह्यगिरीपरि
तुझ्यासवें मज येई स्थिरता
माझ्याकडुनी शीक तरलता.

विजलीपरि मी चपळ चपळ रे
अनंत आकाशापरि तूं रे
तुझ्यासवें मज विशालता ये
माझ्याकडुनी शीक चपळता.

दर्यापरि मी उफाळतें रे
आणि शांत तूं किनाराच जणुं
तुझ्यासवें मज येइ तृप्तता
माझ्याकडुनी शीक रौद्रता.

प्राजक्तापरि मंदमधुर तूं
 आणि केतकी धुंदच मी रे
 तुझ्यासवें मज येइ सौम्यता
 माझ्याकडुनी घे मादकता.

प्रज्ञेच्या खडकांत लोपले
 माझ्या प्रीतीचे पाझर रे
 नवथर कंवळ्या तुझ्या प्रीतिला
 धरणचि माझ्या प्रज्ञेचें रे .

बुद्धीची मम हृदयावरती
 घट्ट पकड रे तूंच ढिली कर
 तुझ्याकडुनि मी शिकेन ममता
 तूहि रुक्ष हो जरा मजसवें !

ता. १९-१०-५६

देशील ना एकसवें ?

राया तुझ्या प्रीतीचे रे
धागे किती कोमल ते
सांग त्यांना पेलेल कां ?
ओझें माझ्या गरजांचें !

राया मला हवें आज
सारें- सारें- सारें- सारें !
इवल्याशा हातांनीं तूं
कसें राजा देशील तें ?

कोंवळ्या तूं सखा राजा
प्रीत तुझी रे कंवळी
आणि माझ्या अंतरींची
व्यथा सख्या रे आगळी !

सान बाळ्यापरी राजा
मन झालें हळवें रे
देशील का लाडक्या तूं ?
हात मऊ वत्सल ते.

भरलेल्या घरांत रे
वाटे मला पोरकी मी
सारीं एका सांच्यांतलीं
एकटीच वेगळी मी.

तूंच हो रे माझी माता
 तूंच हो रे पिता माझा
 तूंच हो रे बंधू माझा
 आणि भगिनीही तूंच !

एकुलता लाडका तू
 मैतर हो जीवाचा ह्या
 आणि कर गुंफण तू
 साऱ्या साऱ्या नात्यांची ती !

लाडक्या रे वेल्हाळा -- रे
 भाव तुझ्या प्रणयाचे
 अपुरेच मला राजा
 हवें मज सारें-- सारें.

राया मला हवें आज
 सारें-- सारें-- सारें-- सारें
 इवल्याशा हातांनीं तू
 देशील ना एकसर्वे ?

ता. १०-११-५६

तसूंतसूनी पुण्य जोडते !

खरेंच बघ ना मंदाताई
 कधीं कधीं ग मला वाटतें
 हंसी मी अन् माझ्याभंवतीं
 मोतीचारा पडला आहे.

तूंच सांग ग मंदाताई
 मोतीचारा कुठवर खाऊं ?
 हवी मला ग पहावया चव
 निशिदिनिं जें तुम्हिं चाखित बसतां.

पहा पहा ग मंदाताई
 पावित्र मंदिर माझ्याभंवतीं
 धूपारति अन् घंटानादें
 जीव गडे ग उबगुनि गेला.

येऊं दे ग मंदाताई
 घडिभर मजला तुम्हांमध्ये
 खरेंच जाइन मुदें परतुनी
 पुन्हां माझ्या मंदिरांत मी.

घडिभर तुम्हांमध्ये मिसळतां
 उणावेल का देवपणा हा ?
 छे छे सखये दुणावेल ग
 अद्भुत तेजोवलयचि माझे.

त्यागामधली भोगलालसा
 कणाकणांनीं पुण्य जाळते
 विरक्ति पारि ती भोगामधली
 तसूतसूंनीं पुण्य जोडते.

पहा पहा ग मंदाताई
 त्यागाचा मी हिमगिरि चढलें
 भोगानें ना पडेन कधिं मी
 अधिकच उंचावेन सखे ग.

खरेंच बाई मंदाताई
 विसरूं दे मज 'देव'पणा हा
 घडिभर होइन मानव मीही
 घडिभर होइन तुम्हांसारखी !

ता. १५-१२-५६

शुद्ध देवता

कळलें बाई मंदाताई
 कळलें आतां कळलें पुरतें
 बीजें दैवी माझ्यामधलीं
 तुम्हां 'देव'पण देवुनि जाती.

सद्गुण माझे परिसापरि ग
 सदाचेच ते मला चिकटले
 लोह कुणीं मजजवळ पाततां
 सुवर्णमय तो बनुनी जाई.

पहा पहा ग मंदाताई
 लोह कधीं मज दिसतच नाहीं
 तिन्ही त्रिकाळीं माझ्याभंवतीं
 शंभर नंवरी सोनें असतें.

माझिच किमया मीच पहातें
 कौतुक कुठवरि करित बसावें ?
 लोहहि जर सोनेंच मजसवें
 असल पारख कशी करावी ?

खरेंच आतां मंदाताई
 भारभूत हा 'देव'पणा मज
 सामान्यांचीं सुखदुःखेंही
 हवीं मला समजावुनि घेण्या.

पहा पहा ग मंदाताई
 सोनेरी हा सौख्य-मुलामा
 आणि पहा ग आंत लपविलें
 पितळच सगळें भग्नाशांचें.

कशास अमृतधारा मार्थी ?
 निखार जर त्यां ये न विझविण्या
 निखार तरि हा कशा पदतळीं ?
 अमृत जर त्या ये न जाळण्या.

निखार पदतळीं-- अमृत मार्थी
 सवेंच दोन्ही- ना सोसत मुळीं
 घ्या ना काढुनि- घ्या ना झडकरि
 एकतरी घ्या पुरें काढुनी !

ता. १८-१२-५६

वज्रहार

हिरकणी मी अन् सोवति माझे
 हिरेच बाई अस्सल दुर्मिळ
 परंतु अमुचा हार बनविण्या
 हवें अम्हां ना सोनें थोडें ?

सोनें थोडें शंभर नंबरी
 तेंही आम्हां कुठें मिळेना
 अफाट पृथ्वीच्या पाठीवरि
 भेसळ सगळी भरुनि राहिली.

असतों जर का पुष्पें सुंदर
 आलों असतों सहजीं जवळीं
 इवलासा धागाहि सुताचा
 आम्हांला ग पुरला असता.

आणिक जर का असतों मोतीं
 तार बारकी कसली तरि ग
 सहजीं आम्हांमध्ये शिरुनी
 माळ गुंफण्या धजली असती.

परंतु आम्ही वज्रमणी ग
 अमोल आणिक तेजस्वी ग
 वज्रहार नेटका घडविण्या
 कारागीरहि कुशल हवा ग.

वावतकाशि उत्तम सोनें ग
 कारागीरहि चतुर जाणता
 हवा अम्हां ग हवा आजला
 हार आसुचा तयार करण्या.

हिरकणी मी अन् सोवति माझे
 हिरेच वाई अस्सल दुर्मिळ
 कराल जर तुम्हिं वज्रहार ग
 चमकूं आम्हीं एकदिलानें.

चमकूं आम्हीं एकदिलानें
 तेज दिगंतीं देऊं पसरुनि
 परंतु हारामधिं जुळण्याची
 अजुनी संधी मिळतच नाही !

ता. २७-१२-५६

गोड मधाचा अमूप सांठा

साक्ष ठेवुनी मावळतीला
 शपथ घेतली कालच मीं ग
 दुःखानें ना खचायचें कधिं
 हंसावयाचें सदा तोंडभर.

मनुजाविण ह्या अफाट जगतीं
 हंसणारा ना प्राणी दुसरा
 भाग्यानें हा देह लाभला
 उगाच कां तो शिणवावा मीं ?

छे छे नाहीं-- कधींच नाहीं
 कधींच ना ग रडावयाची
 हंसेन आतां रोजच मीं ग
 हंसेन आणिक गोडच बोलिन.

सुंदर भाषा-- हास्य गोडसें
 दैवानें ज्या दिल्या देणग्या
 उगाच कां दुरि साराव्या मीं ?
 छे छे घेइन कवटालुनि ग !

आज उगवती नववर्षाची
 साक्ष ठेवुनी ह्या सूर्याला
 पुन्हां सांगतें-- पुन्हां म्हणतें
 रोजच आतां हंसावयाचें.

वर्ष जुनें तें मिटतांना मीं
 सहज घेतला आढावा ग
 मावळतीच्या मंद प्रकाशीं
 सुखदुःखें मीं नीट मापिलीं.

रडलें वाई -- रडलें मी ग
 वेडें मन हें रडतच बसतें
 परंतु खुळि मी कशी विसरलें ?
 गोड मधुर मध माझ्याभंवतीं !

गतवर्षीं मज हलुच गवसला
 गोड मधाचा अमूप सांठा
 जिव्हेवरती गोडी ती ग
 आणि आसुंर्नीं भिजूं कशाला ?

ता. १-१-५७

मध

फुलांफुलांवर बागडणारें
चंचल मी फुलपांखरूं नव्हे
मधमाशी मी एकनिष्ठ रे
आणिक तूं मध माझा केवळ.

मधमाशी ना कधीं चुकुनिही
मधास अपुल्या विसंवायची
तशीच मी रे कल्पांतींही
तुला सोडुनी ना जायाची.

रागवशी कां अतां राजसा ?
मंद गती प्रणयांतिल पाहुन !
पिऊं कशी ह्या मधा गटागट ?
हळूहळू तो हवा चाखण्या.

गोड गोड मध गोडच तूं रे
मधमाशी मी तुला चिकटलें
गोडी तुझि ह्या जिव्हेवरती
सदाच आतां सदाच बघ रे !

स्थैर्य

घट्ट पकड तुझिया हाताची
सुनावते मज नीट निक्षुनी
'स्थिर स्थिर हा कोमल कर मे
केवळ आतां माझ्या हातीं !'

असती जर का ढिली थोडिशी
पकड घट्ट तुझिया हाताची
घुटमळलें रे असतें मन हें
भूतभविष्यामाजिं कदाचित्.

परंतु तुझिया स्थिर नजरेनें
दिलेंस तूं रे स्थैर्य मलाही
नाहिं पाहिली कधीं चुकुनिही
नयनीं मीं रे तुझ्या आर्तता.

ना व्याकुळता नेत्रीं तुझिया
शांत वृत्त रे मीहि तुजसवें
प्रणयाकुल व्हावया राजसा
खरेच कीं रे विसरुनि गेलें !

असीम मित्रत्वाचें दालन

भिरभिरणाऱ्या भोळ्या हृदया
तूंच रोखिलें स्थिर नजरेनें
थरथरणाऱ्या भोळ्या हाता
तूंच दाबिलें रे जोरानें.

नवथर कंवळ्या स्पर्शीं तुझिया
नव्हता रे आवेग क्षणिक तो
आणिक नव्हता जोमहि उसना
स्पर्शानें मम ओसरणारा.

घेतांना हा हात करामधिं
विचकलास ना- दचकलास ना
हास्यमुखानें दिलेंस खोलुनि
असीम मित्रत्वाचें दालन.

असीम मित्रत्वाचें दालन
खोलिलेंस ह्या भोळीसाठीं
तृप्तीनें मी फिरूं लागलें
विशाल तुझिया दालनांतुनी ।

विशाल तुझिया दालनांत रे
रत्नखचित किति होतिं आसनें
घट्ट बिलगुनी तुला राजसा
सर्वावरि मीं बसुनि पाहिलें.

सिंहासन राजा- राणीचें
 बसलों तेथें नवल नसे मुळिं
 परंतु बघ ना इतर आसर्नीं
 भिन्न भिन्न रूपें वावरशी.

इवल्या तुझिया नयनांतच मीं
 मातेचें वात्सल्य पाहिलें
 भगिनीचें सौहार्द पाहिलें
 आणि पित्याची जरब पाहिली.

एकुलता तूं मित्र कोंवळा
 होशि बंधुपरि पाठीराखा
 इवल्याशा खांद्यावरि सान्या
 नात्यांचा तूं भार वाहिला !

ता. ९-१-५७

संक्रमण

संक्रांतीच्या मधु समयाला
करूं संक्रमण कसलें रे ?
सांग लाडक्या - सांग जिवलगा
झेलिन मी तें मस्तकिं रे.

तुला पाहतां- तुला भेटतां
मिटला अलगद भूतकाळ तो
चिंता नुरली भविष्याचि रे
एक जागता वर्तमान तो.

एक जागता वर्तमान तो
तुझ्याचमध्ये हांसत आहे
तुझ्याचमध्ये डोलत आहे
तुझ्याचमध्ये चमकत आहे.

एक जागता वर्तमान तो
तुझ्याचभंवतीं रे सुकुमारा
स्वप्नें सारीं काल उद्यांचीं
तुझ्याचमध्ये मूर्त जाहली.

लोभस गोंडस रूप तुझें तें
सरल नासिका सरल सरल ती
वर्तुळ इवलें ओंठांचें तें
आणिक नयनीं हिरे तळपते.

अंगकांति काश्मिरी गुलाबी
 मृदुल मृदुल ते कुंतल रेशमि
 नसांनसांतुनि भाव निरागस
 प्रकटत आहे- शोभत आहे.

अशा लाघवी रूपा पाहुनि
 प्रथमदर्शनीं होई संक्रमण
 भूतकाळ निमिषार्धी दडपुनि
 उंच उडी तुझिया हृदयावरि.

उंच उडी तुझिया हृदयावरि
 स्थिर स्थिर मी तिथेंच आतां
 संकांतीला पुन्हां कराया
 दुजें संक्रमण नुरलें राजा !

ता. १४-१-५७

संजीवनी

गुणी सुशिल मी— शांत सरल मी
अंतर माझें मृदुल भावडें
आणि तरी अंगार कोठला ?
लपेटुनी रे तुम्हांस जातो.

माझी मजला नाही जाणिव
नाहीं कळतच माझें मजला
शीतल स्नेहल प्रीतींतिल मम
ठिणगी कुठली जाळी तुम्हां ?

मत्प्रीतीची दिव्य हिरकणी
जीवघेणि कां भासे तुम्हां ?
आषक होऊनि झडप घालतां
नैराश्र्ये कां मागुनि फिरतां ?

येतांना तुम्हि येतां हांसत
सुमनांचे मधु झेले उधळित
परंतु मागुनि फिरतांना रे
आसूंचे ते पूर भयानक.

सख्या लाडक्या— दिलास तूं मज
गोड मधाचा अमूप सांठा
भोळ्या माझ्या मना वाटलें
कर्धीच ना मध संपायाचा.

मधांतही परि विखार शिरला
 कुठुनि ? कसा ? अन् कधीं ? कळेना
 आणि आज तूं जाशी परतुनि
 ओशाळे ते ओठ मुरडुनी.

जायाचें तर जा जा सखया
 अटळच राजा होणारें हें
 प्रदीर्घ तुझिया निःश्वासांनीं
 नको जालुं परि माझ्या हृदया.

जातांनाही जा जा हांसत
 त्याच स्मृतीवर जगेन मी रे
 त्रस्त व्यथित ह्या मना हवी अजि
 हास्याची तव संजीवनि रे !

ता. १६-१-५७

नको ठोकरूं

आवर माझ्यासाठीं राजा
आसूंचे ते पूर भयानक
तूंच फुलविली बाग मदंतरिं
निःश्वासांनीं नकोस सुकवूं.

सारा अपुला जीव ओतुनी
कौशल्यहि तें पणा लावुनी
सुखद मनोरम पुष्पवाटिका
दिलीस तूं मजसाठीं निर्मुनि.

ठायीं ठायीं कुंज मनोहर
मधुर आपुल्या सहवासाचे
फुलें सुरंगी नानाविध तीं
अमर प्रीतिच्या मधु वचनांचीं.

जायाचें तर हळुहळु जा रे
नको देउं तिळमात्र हादरा
प्रचंड अपुल्या प्रणयोद्याना
तुझ्या नि माझ्या प्रीतिवैभवा.

तूं गेल्यावर सहजीं राजा
छिन्न -- विद्ध हें होइल अंतर
परंतु ह्या उद्यानीं विहरुनि
भोळ्या माझ्या हृदया जगविन.

कुणि सांगावें ? तूंही अवचित
 येशिल परतुनि एके दिवशीं
 हवा सख्या ना -- सांग राजसा
 खुळा जीव तोंवरि जगवाया.

प्रीतीची संजीवनि प्राशुनि
 अमर अतां रे तूं मी दोवें
 कशास वेडे आसूं नयनीं ?
 अमरच अपुलें सौख्य सख्या रे.

येशिल राजा - येशिल तूं रे
 खरेंच राजा येशिल परतुनि
 वैतागानें जातां जातां
 नको प्रीतिचा मळा ठोकलूं !

ता. १६-१-५७

तिळगूळ

गोड मधाला सांगूं कैशी ?
 तिळगूळाची माधुरि बघण्या
 गोड मधा मी देऊं कैशी ?
 तिळगूळाचे दाणे इवले.

तिळगूळाची गोडी माझी
 जाणवते जिव्हेला केवळ
 परंतु तुझिया गोड मधाची
 माधुरि माझ्या सर्वांगावरि.

सख्या -- जिवलगा तुझियाजवळीं
 गोड मधाचा अमूप सांठा
 शब्दांशब्दांमधें राजसा
 शुद्ध मधाची अवीट गोडी.

हसतांनाही ओथंबे मध
 तूं बघतां मज -- मधांत भिजतें
 स्पर्शस्पर्शमधुनी तुझिया
 मधाचेच रे झरे वाहते.

अशा अलौकिक मधास माझ्या
 गोड बोलणें शिकवायाला
 कशास सण तो संक्रांतीचा ?
 कशास नाजुक साजुक हलवा ?

शुभ्र पांढरे दाणे माझे
छान शर्करी मधु हलव्याचे
तुझ्या मधाची शुचिता पाहुनि
मनांत अपुल्या लाजुनि गेले.

घे रे राजा -- घे रे आतां
दाणे माझे तिळगूळाचे
सरल भावड्या भोळ्या माझ्या
हृदयाचें हें प्रतीक बघ रे.

खुल्या मनानें सदा बोलतें
कांटेही कधिं बोंचतील रे
हलव्याचे ते कांटे समजुनि
तुझ्या मधानें भिजवुनि दे रे !

ता. १७-१-५७

अपरिमित ही

मोहक मादक तोषद दाहक
ह्या सर्वाहुनि पुरा वेगळ्या
ह्या सर्वाहुनि पुरा वेगळ्या
स्पर्श असा तव जाणवतो मज.

मोहपटल तें जातें विरुनी
मादकताही ओसरते झणि
तोषहि हळुहळु होई फिका
दाहकता तर जाळत जाई.

अमर चिरंतन असें कांहिसें
अव्यक्तचि जें शब्दांमध्ये
जाणवतें मज -- जाणवतें मज
बडोघडीं अन् पदोपदीं रे.

आठवतो मज अजुनी पुरता
स्पर्श तुझा तो पहिलावहिला
आणि आजचा स्पर्श तुझाही
तसाच ताजा -- ताजा आहे.

त्या स्पर्शामधिं -- ह्या स्पर्शामधिं
तिळमात्रहि ना मुळीं भिन्नता
पहिल्यावहिल्या स्पर्शातहि तव
जाणवला रे हाच जिव्हाळा.

अपरिमित ही प्रीती तुझि रे
 संकेतांमाधिं मावेना वध
 स्पर्शीं पहिल्या ना कातरता
 आणि आज ना स्थितप्रज्ञता.

पहिल्या स्पर्शांतहि जाणवलें
 अवाधित स्वामित्व तुझें तें
 अजुनीही अतिपरिचयें तूं
 अवज्ञा न कधिं करिशी राजा.

अमूप उत्कट तुझ्या प्रीतिनें
 शृंगाराचे नियम मोडिले
 मादक -- दाहक प्रीतीहूनहि
 आगळि प्रीती तूंच शिकविली !

तां. १७-१-५७

झांकशील तूं सूर्य कसा रे ?

कशास राजा यत्न फुकाचा ?

हृदया माझ्या छिन्न कराया

तुझ्याच लाघवि प्रीतीचें रे

चिलखत माझ्या हृदयावरती.

गोड मधानें भिजलेल्या तव

मधु वचनांची पखरण येथें

अमूप गोडी विध्वंसाया

वाग्शर कोटुनि आणशील रे ?

वाग्शर अधरांतुनि सुटतांना

भोळे डोळे करिति लबाडी

आणिक नकळत बोथट -- बोथट

धार तुझ्या त्या शब्दांची रे.

कशास राया -- श्रमसी वायां

शब्द निरर्थक उच्चारया

मादक प्रीतीशर चुकवाया

ढाल कशा पोकळ शब्दांची ?

शब्दांहुनिही अधिक बोलकीं

आयुधेंच किति तुझियाजवळी

इवल्याशा दो अधरांनीं कशि

वाचा त्यांची रोखशील तूं ?

निर्मळ लोचन प्रामाणिक तव
 द्रुतगति त्यांची प्रणयोच्चारीं
 सांग सांग अडविशील कैशी ?
 ठिसूळ इवल्या शब्दांनीं रे.

तप्त नसा - मुखचंद्रीं लाली
 धडधडतें उर -- थरथरते कर
 उडत्या भिवयां - आतुर अधरहि
 सांगुनि टाकति सारें सारें.

कशास राया ? उगिच लपविशी
 भाषा सारी खुली खुली ही
 इवल्याशा पंजांनीं तुझिया
 झांकशील तूं सूर्य कसा रे ?

ता. १७-१-५७

सरल निरागस भोळा होउनि

सरल नासिका तुझी राजसा
भाव सरल रे तुझा दाविते
आणि पताकास्थानच तें रे
सोज्ज्वल तुझिया सौंदर्याचें.

मृदुल मृदुल ते केस रेशमी
तुझ्या प्रीतिची कांति दर्शवी
आणि गुलाबी लालि कपोलीं
म्हणे किशोरच मी ग अजुनी.

लालचुटुक ते अधर कोंवळे
आणिक मिसरुड अस्फुट अस्फुट
सांगे मजला झाली घाई
खुणा बाल्यिच्या पुसावयाची.

सान वयामधिं उंची पुरती
म्हणे उच्च मी सर्वाहुनि ग
कणखर पंजे तुझे थोरले
म्हणति अतां मी नाहीं कंवळा.

सरल हांसणें - सरल पाहणें
सरल बोलणें -- सरल चालणें
सरल -- सरल रे सरल सरल तूं
सरलच राजा - सारा सारा.

प्रणयविद्ध ते कटाक्ष तिरपे
 नाहिंत ठाउक तुला राजसा
 आणि विकारी व्याकुळता ती
 कधींच ना तुज जाणवली रे.

प्राजक्तापरि तांबुस गोरा
 वर्ण तुझा तो सांगे मजला
 'प्रीतहि माझी अशीच कोमल
 जपुनि वाग ग -- जरा जपुनि ग.'

तुला पाहतां वाटे राजा
 मदनच भूतळिं अवतरला रे
 जुनीं आयुधें अपुलीं टाकुनि
 सरल निरागस भोळा होउनि !

ता. १८-१-५७

बगिचा

तुझ्या प्रीतिची कंवळिक चाखुनि
मीही बनलें कंवळी कंवळी
तुझी सरलता पाहुनि राजा
मीही नकळत सरलच बनलें.

गेलें विसरुनि डावपेंच ते
प्रणयांतिल अन् शृंगारांतिल
हात दावतां तूं जोराने
नाहिं दाविला विरोध लटका.

पहिल्यावहिल्या स्पर्शांतहि रे
घट्ट पकड ती जाणवली मज
मुळीं न कळलें -- मुळीं न स्मरलें
हात तुझा हा नवखा -- परका.

पहिल्यांदाही जें न जाणवे
पुढें कधींतारि जाणवेल का ?
छे छे राजा -- छे छे सखया
खुशाल घे कर हा करिं राजा.

मंत्र अक्षतांनीं खुललेल्या
वरदेवापरि भासशि हंसरा
अधीर बावरि प्रीत चोरटी
तुझ्यामधें मीं कधिं न पाहिली.

नव्या लाजच्या प्रीतींतिल ते
 सुस्कारे अन् दीर्घ उसासे
 कंपित काया -- धुंद पापण्या
 सहवासीं तव ना मज दिसल्या.

मदनाचीं हीं अस्त्रें बोंचक
 तुझ्या निरागसतेला लाजलिं
 आणि तुझ्या पहिल्या स्पर्शांतहि
 शांति -- तृप्ति -- तुष्टी जाणवली.

प्रशांत प्रेमळ नेत्रांतुनि तव
 सदा वर्षती अमृतधारा
 आणिक माझ्या भोळ्या हृदयीं
 साफल्याचा बगिचा फुलला !

ता. १८-१-५७

भाग्यलक्ष्मी

खरेंच राजा -- सांग मला ना

प्रीत आपुली रुजली कैशी ?

प्रीत आपुली जुळली कैशी ?

प्रीत आपुली फुलली कैशी ?

प्रीत आपुली ताजी ताजी

पुरी न अजुनी वर्षाचीही

आणि तरी ह्या प्रश्नांचीं रे

आठवती ना मला उत्तरें.

पहिल्या भेटांतही वाटलें

जुना सुहृद मज भेटत आहे

आणि कालच्या भेटांतहि रे

तोच भाव तव कायम आहे.

तुझा नि माझा गाढ जिऱ्हाळा

कधींच नव्हता नवथर कंवळा

आणि अतां ह्यापुढें कधींही

शिळापुराणा ना होइल तो.

लोभस मोहक कमल--पुष्प जळिं

बीज त्याचें कुणीं पेरिलें ?

कुणीं फुलविल्या गोड पाकळ्या ?

सांग सांग ना सांग राजसा.

तशीच अपुली प्रीत लाडक्या
 स्वयंभूच ती - स्वयंभूच ती
 निर्मळ - मंगल - हृदयीं अपुल्या
 प्रीतकमळ रे सहज उमललें.

ह्याच प्रीति-कमळांतुनि राजा
 तुझी नि माझी भाग्य-लक्ष्मी
 कशी प्रकटली ? अवतरली कशि ?
 सांग सांग ना -- सांग जिवलगा.

वृत्ति-तुष्टिचे हंस भोंवतीं
 कीर्तिहार घेउनी गज खडा
 अशी आपुली भाग्यलक्ष्मी
 तिन्ही-त्रिकाळीं सदा जागती !

ता. १९-१-५७

राधेखातर हो रे मोठा

तुला भुलविण्याजोगें राजा
काय तुला मजपार्शीं दिसलें ?
तुला झुलविण्याजोगें राजा
मोहनास्त्र मजजवळीं कुठलें ?

ना मुग्धेची अल्लडता रे
ना नवतीची नवी नव्हाळी
प्रसन्नता ना नवयुवतीची
ना आतुरता कामिनिची रे.

आणि तरीही -- आणि तरीही
मंत्रमुग्ध कां होउनि येशी ?
असा भारल्यापरि तूं राजा
पिंगा कां मजभंवतिं घालिशी ?

किशोर तूं रे कंवळा कंवळा
प्रणयभाव तव कंवळा कंवळा
प्रमदा मी रे पुरी जाणती
असा कसा रे आषक होशी ?

सांग लाडक्या -- सांग जिवळ्या
कशी होउं तुजसवें किशोरी ?
तूंच बाळकृष्णापरि राजा
राधेखातर हो रे मोठा.

तुझ्या निरागस नेत्रांमधली
 खुली खुली आसक्ती पाहुनि
 नकळत मीही तुझ्यासवें रे
 प्रणयातुर झणिं बनलें — बनलें.

नव्हतें कांहीं माझ्यापार्शी
 मुळांत तुज चेतविण्याजोगें
 परंतु भोळ्या तुझ्या प्रीतिनें
 नकळत मज कामिनी बनविलें.

आणिक आतां नकळत मजला
 लाभलि नवतीची नव्हाळी
 मुग्धेची ती अल्लडता अन्
 प्रसन्नता रे नवयुवतीची.

ता. १९-१-५७

तुझ्या मोहनास्त्रांनीं तूं रे !

वैराग्याच्या भूमीमध्ये
आसक्तीचा झरा खोल मम
नीट खणुनि रे तया शोधणें
खरेंच राजा - नाहीं सोपें.

किशोर तूं रे कंवळा कंवळा
इवल्याशा हातांनीं कैसा ?
विरक्ति-भूमी माझी खोदुनि
मधुर प्रीति-जल प्राशुनि बघशिल.

जायाचें तर जा जा राजा
खुल्या झऱ्याचें पाणी प्याया
जायाचें तर जा जा राजा
नर्दित वाहत्या डुंबायाला.

जायाचें तर जा जा भुलुनी
गिरसप्पा धवधवा पाहुनी
कशास येथें सायासानें
विरागि भुड मम खोदित बसशी ?

भुईत माझ्या कितीतरी थर
खणतांना रे जाशिल दमुनी
मधेंच कासावीस होउनी
अध्यावरही जाशिल परतुनि.

नवथर कंवळ्या तुझ्या प्रीतीचीं
 बलशाली आयुधें घेउनी
 नेटानें अति जमीन खणुनी
 मत्प्रीतीजल धुंडित बसशी.

तुझ्या निरागस नेत्रांमधुनी
 तुझ्या भावळ्या हृदयामधुनी
 कणखर तुझिया हातांमधुनी
 असंख्य - अगणित संमोहन शर.

तुझ्या मोहनाखांनीं तूं रे
 वैराग्याच्या भुईतुनी ह्या
 आसक्तीचा झरा शोधुनी
 प्रीतीची रे विहीर खणिली !

ता. २०-१-५७

गोड मधाच्या जगांत अपुल्या

तुझी नि माझी दुनिया राजा
शुद्ध गोडशा मधाचीच रे
चाखुनि -- डुंवुनि मधांत ह्या मी
पुन्हां मागुती फिरेन कशि रे ?

निर्मल तुझिया श्वासानें तू
मम हृदयाच्या पोकळींत रे
मधुर निरागस दिव्य प्रीतिची
हवा पुरेपुर सोडिलीस रे.

श्वासानें तव नवजीवन मज
स्पर्शानें तव चिरयौवन मज
हास्यानें तव नवोन्मेष मज
अखंड आतां सौख्य मदिय हें.

मृदुल मुलायम शब्दांनीं तू
फुलें उधळिशी मार्थी माझ्या
हरेक पुष्पामधुनी राजा
ओघ मधाचा ठिक्कत आहे.

अशा तुझ्या ह्या मधांत भिजुनी
पुरती ओलीचिंबच मी रे
स्नेहल स्पर्शाच्या मधमाशा
करितिल राखण प्रीतिमधाची.

मराठी ग्रंथ संस्थान

दा. क्र. ९४९

संस्कृत शाखा (स्थान)

गोड मधाच्या जगांत अपुल्या
 नैराश्याच्या चिंचा कुठल्या ?
 आंबट चव ती जुनी आठवुनि
 अतां सुखानें हंसावयाचें.

तुझ्या निरागस शृंगारानें
 फुलविल्यास तूं नसानसा मम
 आणि अतां ह्या नसांतुनी रे
 चैतन्याचे झरे वाहते.

चैतन्याचे - उल्हासाचे
 झरे वाहते चहूंकडे रे
 आणि मधोमध पहा शोभला
 गोड मधाचा अमूप सांठा.

ता. २१-१-५७

बांसरी

गोड मधाच्या सांठ्यानें मज
दिली बांसरी मधांत भिजवुनि
अलगद ठेवुनि माझ्या अधरीं
कृष्णसखा मम लपला वडिभरि.

कृष्णसखा मम लपला वडिभरि
विरहाश्रू मग माझ्या नयनीं
तोच जादुच्या बांसरींतुनी
सूरहि अभिनव निवूं लागले.

विरहाचे सुस्कारे विरुनी
आणि उरींची काहिलि निवुनी
तृप्तीचे अन् साफल्येचे
सूर जादुचे घुमूं लागले.

नव्हतें माहित बांसरि कसली ?
किमया अद्भुत लाभलि कुठुनी ?
दिव्य अलौकिक अमृतमय स्वर
पूर्वीं ना कधिं पडले श्रवणीं.

त्या सूरानीं माझ्या नकळत
शब्दरूप हो केलें धारण
आणि अमर गीतें राधेचीं
अवतरलीं हो पुन्हां भूतळीं

माझे मजला नाही भानहि
 माझी मजला नाही जाणिव
 ना संवेदन सूर्यांचे ह्या
 वांसरि केवळ माझ्या अधरी.

गोड मधानें भिजलेली ही
 वांसरि भारलि अगुरेणूंतुनि
 तेजोमय त्या कृष्णसख्याचे
 बोलच अविरत निघती ह्यांतुनि.

राधा मी हो भोळिभावडी
 कृष्णसखा तो चतुर बिलंदर
 वांसरि माझ्या मुखांत ठेवुनि
 सूर आपुले काढी त्यांतुनि !

ता. २५-१-५७

मधाचा चंद्र

गोड मधाच्या सांठ्यानें मज
दिली वाड नखशिखांत भिजवुनि
सहजीं फिरतां इथुनितिथुनिही
चहूंकडे ठिवकतो पहा मध.

आजवरी किति म्हटलीं गाणीं
नानाविध रस मुदें आळवुनि
शृंगाराचीं फुलतीं कमळें
करुणरसामधिं बुडलीं कितिदां.

सुखदुःखाचीं फिरतीं वलयें
घट्ट पकडलीं ह्या हातांनीं
रोमांचांनीं थरथरली तनु
पुन्हां आसुंनीं भिजली कितिदां.

कवनाकवनांमधुनी लिहिली
दर्दभरी ही कहाणि माझी
तृप्तीचे तारे इवळाले
नैराश्याच्या तमीं झळकती !

असेंच होतें जिणें आजवरि
तसेंच पुढतीं - मना वाटलें
आणि अचानक गोड मधाचा
अमूप सांठा मला गवसला.

गोड मधाचा सांठा माझा
 सखा लाडका कंवळा कंवळा
 इवले तारे लोपुनि सारे
 पूर्ण चंद्र मज अतां लाभला.

नैराश्याचें तम दुरि सारुनि
 सौख्याचें चांदणें पसरलें
 पुनव माझि रे गोड मधाची
 मधांत पुरती भिजलें भिजलें.

गोड मधाचा चंद्र मिळाला
 झालें आतां मधमय केवळ
 गीतांगीतांमधुनी आतां
 मधाचीच वरसात खरोखर !

ता. २५-१-५७

कोकिळा

कुहू कुहू गातसे कोकिळा
आळविते ना ती कोणाला
हर्षाचा अन् उल्हासाचा
सूर मनोहर कंठीं तिचिया.

अशीच माझी काव्यकोकिळा
गाई पंचमस्वरांत वाई
कर्णमधुर त्या गीतांतुनि हो
नवीनवीं किति गुपितें फुटलीं.

काव्यकोकिळा म्हणते आतां
चोंच माझि ही मधांत बुडली
आणि म्हणुनि मज सहाहि ऋतुंमधि
वसंतवदनचि दिसतें वाई.

खुल्या दिलानें तार स्वरानें
गाइन दाही दिशा दणाणुनि
मधांत भिजलीं गुपितें सारीं
करीन आतां उघडीं उघडीं.

सांगिन नवथर कंवळा कंवळा
किशोर कैसा आषक झाला
आणि मधाच्या कारंजांमधि
राधा ही कशि भिजुनी गेली.

राधेच्या त्या भालीं वाई
 होती इवलाली आंठीही
 लाडिक मोहक हंसुनी त्यानें
 अल्लाद ती हो कैशी पुसली ?

राधेचे ते ओठहि वाई
 मूक रुदन हो करितचि हाते
 लालचुटुक अधरांनीं त्यानें
 कुंभ मधाचे तिथें ओतिले.

राधेच्या त्या उरांत वाई
 होती धगधगती ज्वाला ग
 शीतल त्याच्या श्वासानें परि
 तिथें मधाचें पोलें जमलें.

राधेच्या त्या खांद्यावरती
 काव्यकोकिळा हिरमुसलीशी
 मंगल त्याच्या स्पर्शानें परि
 नसांनसांतुनि हर्षें फुलली.

राधा होती श्रांत - म्लान ती
 तिची कोकिळा तशिच बापुडी
 किशोर कंवळा पाहुनि राधा
 रासक्रिडेमधि रंगुनि गेली.

गुणी कोकिळा तल्लिन होउनि

दृश्य मनोरम मनीं सांठवी

आणि हलुच मग निवांत वेळीं

गुपितें सारीं खोलुनि देई.

चतुर बोलकी सुस्वर माझी

काव्यकोकिळा मंजुळ गाई

आणि तिच्या छोट्या चोंचींतुनि

गाणीं अमुच्या प्रीतिमधार्ची !

ता. २८-१-५७

मधाचा पूल

तुझ्या नि माझ्यामधें लाडक्या
 पूल बांधिला कुणीं मधाचा ?
 वाटचाल त्यावरी करुनियां
 आलें काशि तुजजवळ लाडक्या ?

किशोर तूं रे कंवळा कंवळा
 प्रमदा मी रे पुरी जाणती
 ह्या दोहोंतिल अंतर तूं रे
 सांग सांग तोडिलेंस कैसें ?

अह्मड अवखळ भाव तुझा रे
 प्रशांत मी गंभीर साजणा
 होतो आपण दो तीरांवर
 तूंच उभाराशि सेतू सुंदर.

बाहिलेंस मज कांठावरुनी
 साद तुझी मीं इथें ऐकली
 मध्यें वाहती नदी परंतु
 सांग सांग मीं यावें कैसें ?

इवल्या तुझिया करांत हांते
 असंख्य अगणित कुंभ मधाचे
 एकामागुनि एक सोडतां
 नदित वाहत्या तरुं लागले.

अजब मनोहर पूल मजेचा
वांधिलास मजखातर राजा
लगवग लगवग येउनि मग मी
पहा तुला विलगलें लाडक्या.

दरेक कुंभावरती राजा
पहा पहा कोरिलीं अक्षरें
लोभ - स्नेह - संमोह - प्रेम हे
पहिले होते कुंभ चार रे.

माया - ममता - आपुलकी हे
पहा पहा त्यापुढिल कुंभ रे
गोडिगुलावी - जिव्हाळा मग
हस्तांदोलन सहजीं घडलें.

कुंभ मधाचे ह्याच्यानंतर
प्रणयांतचि आकंठ बुडाले
स्पर्शाच्या नानाविध तन्हा
नांवें त्यांचीं कुंभावरतीं.

अनेक भरले कुंभ मधाचे
सेतू असला मला लाभला
चतुराईनें चढतां त्यावरि
मीही पुन्हां कंवळी बनलें.

सखा मदिय हा कंवळा कंवळा
 मधांत मज निशिदिनीं दुंववी
 पूल मधाचा सुरेख निर्मुनि
 पहा पहा मज कैसा दिपवी.

अमर आमुचा पूल मधाचा
 जेणे आलों दोघें जवळी
 आणि प्रभावी निर्माता हा
 मिठींत माझ्या पहा शोभला !

ता. २९-१-५७

शांत मनानें घेऊं अनुभव

किशोर तूं रे कंवळा कंवळा
प्रणयभाव तव भोळा भोळा
नको पुसूं कधिं दुजा कुणाला
रूप नि रेषा ह्या प्रीतीच्या.

सरल निरागस उघडी उघडी
प्रीत रांगडी तुझी लाडक्या
पटली माझ्या मनास पुरती
पटली — पटली हृदया भिडली.

डावपेंच ह्या खेळामधले
नको जिवलगा घेऊं शिकुनी
रानफूल तें रानामधलें
अधिकच डौलानें रे डुलतें.

स्वैर मनानें वायूसंगें
वागडलें बघ फूल भावडें
कसें फुलावें ? कसें खुलावें ?
सांगे का कधिं कुणीं तयाला ?

तसेंच राजा तुझ्या प्रीतिचें
फूलहि फुलतें मम श्वासानें
स्पंदन माझ्या हृदयीचें रे
तुझ्या प्रीतिच्या फुला जगवितें.

तुझ्या प्रीतिच्या फुलांत राजा
 गोड मधाचा अमूप सांठा
 तृषार्त माझ्या अधरांनीं मी
 अविरत तो रे चोखित वसतें.

नको पुसूं तूं दुजा कुणाला
 रूपरंग प्रेमाचा कधिंही
 तुलाच पुसतां सांग झडकरीं
 प्रीती असते मधमय केवळ.

कुणीं अभागी म्हणती प्रीती
 पहा विषारी खड्ग दुधारी
 आगच जणुं ती, सदा पेटती
 सुझांनीं झणिं दूर पळ्यावें !

वच हे असले फसवे निष्ठुर
 कितीकदां मी ऐकुनि शिणलें
 नको लाडक्या - नको जिवलगा
 श्रवणीं कधिं ते तुझ्या पडाय़ा.

मीच एकटी सखी तुझी ना ?
 पहिलीवहिली आवडती रे !
 जें जें पुसण्या हवें तुला तें
 मलाच पुसुनी पहा लाडक्या.

तुझ्या प्रीतिच्या मधांत भिजुनी
 गोडगोड कायमची बनलें
 अखंड अपुली प्रीती आतां
 मधुर मधाची सदाच ती रे.

दो हृदयांचा मिलाफ सुंदर
 शांत मनानें घेऊं अनुभव
 भडक रंग लटक्या प्रीतीचे
 तुला मला ना दिसतिल कधिही !

ता. ३०-१-५७

आणशील ना बळ सिंहाचें ?

चहूंकडुनि दुःखामधिं बुडतां
पंचप्राणहि झाले गोळा
तुला यावया विलंब होतां
खरेंच बाहुनि गेलें असतें.

पाहिलेंस तूं कुठुनितरी मज
लगवग धांवुनि येशी जवळी
बल्हवुनि आणिशि नाव सुखाची
सवेंच मजही घेऊनि जाशी.

तृप्तीच्या कांठावरि आलों :
सौख्याच्या नावेंत बैसुनी
तुझ्या बाहुच्या आधारावरि
शांत मनानें विसावलें मी.

तुझ्या थोर हृदयावरि राजा
मला लाभला गोड आसरा
प्रीतीची मज ऊव देउनी
तूंच हवें घरकुल निर्माया.

तूंच हवें मज फुलवायाला
तूंच हवें मज जगवायाला
तूंच हवें मज सुखवायाला
तूंच हवें मज हंसवायाला.

बांध बांध मजंभंघतिं कोट रे
 नको पूर्व्विचें दुःख दिसाया
 अगणित लोभस नव्या सुखांनीं
 टाक मला रे पुरती वेदुनि.

सुरा दिव्य तुझिया प्रीतीची
 पाज पाज मज पुन्हां पुन्हां
 पुरेपूर रे कैफ चढूं दे
 नको स्मराया जुनें दुःख तें.

कंवळ्या तुझिया हातांना हे
 पेलतील ना भारहि सगळे ?
 सांग लाडक्या - सांग जिवलगा
 आणशील ना बळ सिंहाचें ?

ता. ३१-१-५७

महति शुद्धतम चारित्र्याची

किशोर तूं रे कंवळा कंवळा
मलाच कां बिलगशि लडिवाळा
विरुद्धें कितितरि लटकाविशि तूं
पहा पहा छातीवरि माझ्या.

विरुद्धें माझ्या पावित्र्याचीं
विरुद्धें माझ्या निर्मलतेचीं
विरुद्धें माझ्या उज्ज्वलतेचीं
तुझ्याच करवीं मला लाभलीं.

तुझा निरागस मुखडा सुंदर
सुवर्णपदकचि मम शुचितेचें
अनुपम तुझिया लावण्याची
थैली मानाचें धन माझें.

स्नेहल प्रेमळ हातांनीं तूं
मुठींत कोंबशि माणिकमोतीं
अगणित तुझिया स्पर्शांनीं रे
पहा तिजोरी माझी भरली.

ऊबदार मड तळहातांनीं
परस्परां किति गुपितें कथिलीं
तुझ्या धिटुकल्या बोटांनीं किति
विनतारी संदेश धाडिले.

तुझ्या उमलत्या तारुण्याचा
 नवा नवा उन्मेष मनोहर
 उधळुनि माझ्या अंगावरि तूं
 दिलीस मज बहुमोल शाल रे.

शाल तुझी ही सन्मानाची
 प्रशस्तीच मम पावित्र्याची
 लपेटुनी ती अंगाभंवतीं
 धन्य धन्य मी धन्य जाहलें.

उत्कट तुझिया शृंगाराचीं
 विरुद्धें माझ्या छातीवरती
 पहा सांगती डौलाने तीं
 महति शुद्धतम चारित्र्याची

पुण्यच मम साकार जाहलें !

विरक्ति हिवाळ्यामधि गोठुनि
वनला ह्या हृदयाचा हिमगिरि
प्रखर प्रीतिकिरणांनीं परि तव
पहा पहा वितळतो कसा हा.

प्रचंड हिमगिरि वितळे हळुहळु
सुंदर सरिता उगम पावती
तशाच माझ्या हृदयांतुनिही
अमर प्रीतिच्या नद्या उदेल्या.

तुझ्या निरागस वदनाभवतीं
तेजोमंडल रे लडिवाळा
त्या तेजाची आंच लागुनी
विरक्तिचा हिमगिरि विरघळला.

तुझ्या प्रीतिच्या ऊबेमध्ये
वर्फीहि माझे जलमय बघ रे
ह्याच जलांतुनि पहा वाहतिल
मधु प्रणयाच्या सरिता सुंदर.

मधु प्रणयाच्या सरिता सुंदर
आसमंत समृद्ध वनविती
तुझ्या नि माझ्या जीवनांत रे
सुबत्ताच ह्यापुढें सदाची.

ह्या सरितांच्या कांठावरती
 पावन तीर्थक्षेत्रें वसतिल
 गंगोदक तें प्राशुनि; चाखुनि
 कितिक मुक्त पापांतुनि होतिल.

तुझी नि माझी प्रीत राजसा
 शुद्ध निरागस रे लडिवाळ्या
 मुग्ध मनोहर मिलाफ अपुला
 बघणाऱ्यांना पुण्यच लाधे.

तुझ्या रुपानें सुकुमारा रे
 पुण्यच मम साकार जाहलें
 वे वे मजला घट्ट लपेटुनि
 वितळूं दे मज तुझ्या मिठीनें !

घरटें

होत्या माझ्या पुढ्यांत राजा
वैराग्याच्या तृणराशी रे
संयमतापामध्ये पोळुनी
शृंगाराची हिरवळ सुकली.

आणि राजसा लडिवाळा रे
चिमणी अपुली चोंच घेउनी
येशी माझ्या पुढ्यांत तूं रे
तृणराशी ह्या चिवडित बसशी.

काडी काडी निवडुनि घेउनि
बांधिलेंस रे घरटें सुंदर
ऊब तुझ्या प्रीतीची त्यामधि
बाहशि मज तूं लाडें लाडें.

इवल्या चिमण्या चोंचीनें रे
धरुनि चिकाटी उभारशी घर
सानुकल्या त्या घरक्यामध्ये
गोड निवारा माझ्यासाठीं.

माझ्या चिमण्या रे सुकुमारा
चिमणीपरि मी होइन सखि तुझि
आणि तुझ्या घरक्यामधि राहुनि
निशिदिनिं तुज मी खरेंच सुखविन.

चिमणा तूं रे चिमणी मीही
 चोंचीमध्ये चोंच घालुनी
 चिंव चिंव करुनी सांगूं जगता
 पहा पहा हें घरटें सुंदर.

वैराग्याच्या तृणकाड्यांतुनि
 अविरत खपुनी ह्या चिमण्यानें
 उभारुनी ममतेचें घरकुल
 सखिस आपुल्या तोषविलें हो.

इवल्याशा त्या घरट्यामध्ये
 तृप्तीच्या हो गाद्यागिरद्या
 तृणशय्या सोडुनी सखी ती
 इथें सुखानें पहूडली हो !

अभुक्त

शुद्ध शील मम सिद्ध कराया
नको पुरावा दुसरा कुठला
तुजसम कंवळा युवक भाळला
हीच निशाणी होय पुरेशी.

भडक सुगंधी फुलें सोडुनी
कृष्णमुरारी तुळसच निवडी
म्हणुनि आजला वरोवरीं तिज
सुवासिनी त्या पूजित बसती.

तशीच मी रे साधीभोळी
सद्गुण माझे तुळस मंजरी
मुरलीधर तूं मलाच वरुनी
गौरविलें मम रूप गंध रे.

सद्गुणगौरव करण्याखातर
अवतरतो भूवरि परमेश्वर
तशीच मी बहुगुणी नार रे
प्रकटलास तूं ईशच केवळ !

दिव्यत्वाची प्रचिती येण्या
हवा ईश्वरी अंशहि जवळीं
तुझें 'देव'पण आकळलें मज
हीच साक्ष मम पावित्र्याची.

तुझ्या निरागस वदनाभवतीं
 अद्भुत तेजोमंडल सुंदर
 नसांनसांतुनि तुझिया राजा
 सत्प्रीतीची वाहति गंगा.

पुण्यवंत हा हात तुझा रे
 गुंफिलास तूं माझ्या हातीं
 हीच मनोरम खूण पहा रे
 निर्मल माझ्या चारित्र्याची.

तुझ्या उमलत्या तारुण्याचा
 नवथर कंवळा गोड फुलोरा
 उधळुनि माझ्या अंगावरती
 कवळिलीस तूं अभुक्त प्रीती !

उणावेल का मयुरतेज तें ?

लोभस मोहक प्रीतिमयूरा
भुलवाया लांडोर-लालसा
चाटित जिभल्या - लचकत-मुरडत
पुढें पुढें येउनी पातली.

प्रीतिमयूरहि मनीं हरखला
भव्य पिसारा झणीं फुलविला
डौलानें तो डुलवित डुलवित
नृत्य मनोरम करूं लागला.

कधीं न कळलें त्या वेड्याला
अनुपम अपुली रूपसंपदा
इवल्या एका पिसाचीहि त्या
लांडोरिस ना यायाची सर.

दिलखेचक ते रंग मनोहर
नृत्य मनोवेधक तें सुंदर
पाहुनि देवी सरस्वतीहि
स्थान देइ त्या अपुल्याजवळी.

मयूरपंखांवरचे डोळे
पहा झळकती किति तेजानें
तशीच अपुली प्रीतिहि राजा
भाव उदात्तहि तिचे तळपती.

उत्कट दैवी प्रीतीचा हा
अमर चिरंतन मयुरपिसारा
पहा फुलविला कसा लीलया
क्षुद्र लालसा-लांडोरीनें.

अशीच असते विधीयोजना
तशीच पुढें ती चालायाची
लांडोरीला नृत्य दावितां
उणावेल का मयुरतेज तें ?

भोगलालसाप्रेरित ऐसें
नृत्य अलौकिक प्रीतीचें हें
पाहुनि तोषलि सौख्यशारदा
जवळ वाळगी प्रीति-मयूरा.

ता. ३-२-५७

त्या कलिकेची निष्ठा राजा !

प्रभातकाळीं मंगल समर्थीं
तोषद कोमल रविकिरणांनीं
पहा उमलली गुलावकलिका
प्रसन्नशी टवटवीत होउनि.

तोच भानु मग ऐन दुपारीं
प्रखर आपुल्या डोळ्यांनीं तिज
पहापहा भाजुनी काढितो
कोमलांग तें म्लान बनवितो.

ज्या हातांनीं हलकें हलकें
पाकळिपाकळि तिची फुलविली
तेच हात अधिकारानें अजि
नाजुक देहा तिच्या सुकविती.

साधीभोळी गुलावकलिका
हंसे विचारी सुकतांनाही
म्हणे फुलवि जो - तोच सुकवितो
परम भाग्य हें माझें बाई !

त्या कलिकेची निष्ठा राजा
पहा पहा तूं माझ्या ठायीं
फुलविलेंस तूं हलकेंहलकें
सुकवितांहि ना रुसावयाची.

तोषद कोमल प्रणयानें तूं
 पाकळिपाकळि माझि फुलविली
 प्रसन्नशी टवटवीत होउनि
 पहा पहा मी कशी उमललें.

आणि उद्यां तूं ऐन दुपारीं
 प्रपंचतापामध्यें पोळुनि
 अधिकारानें देशिल चटके
 तरीहि मी रे हंसतचि राहिन.

हात कोंवळे तुझे आजचे
 राठ उद्यांला वनावयाचे
 स्पर्श तुझा तेव्हांही मजला
 खरेंच राजा - खरेंच सुखविल !

ता. ३-२-५७

बंद लिफाफा

पहिलेंवहिलें गोड गुलाबी
 प्रणयपत्र रे तुझें वाचण्या
 अधीर झाले भोळे डोळे
 आतुर उत्सुक अंतर कधिचें.

तांच अचानक पुढें ठाकशी
 नाजूक इवले ओठ मुरडुनी
 सुंदर भावाकुल मुद्रा ती
 वनविशि कोरी दीर्घ प्रयत्नें.

प्रशांत मोहक वदन तुझें तें
 जणूं लिफाफा बंद गुलाबी
 अधरीं तुझिया पत्ता माझा
 प्रेमपत्र रे आंत मनामधि.

थांब लाडक्या - रे लाडिवाळ्या
 रे आवडत्या गोड लिफाफ्या
 अधरांनीं ह्या खोलूं दे मज
 प्रेमपत्र रे तुझें गुलाबी.

मदनतुल्य सुंदर देहाचा
 बंद लिफाफा लंबाचौडा
 सांग लाडक्या - खोलूं कुठुनी ?
 प्रेमपत्र तें उघडूं कुठुनी ?

गोड मधानें भिजलेंलें तें
 प्रेमपत्र तव पहिलेंवाहिलें
 वाचण्यास हे सहस्र डोळे
 पहा माझिया रोमांचांचे.

मिठींत माझ्या बंद लिफाफा
 गोड गुलाबी - हलता हंसरा
 अधरांनीं मीं हळुच उघडितां
 पानें मोकळिं आंतिल सारीं.

त्या पानांमधिं स्पष्ट वाचला
 कबुलीजवाब तुझ्या प्रीतिचा
 प्रेमपत्र मधु लिहिण्याखातर
 देहच अपुला करिशी सादर.

ता. ६-२-५७

वरदक्षिणा

घे घे मोजुनि घे सुकुमारा
शंभर अस्सल सुवर्ण होनचि
दरेक होनावरी पहा ना
छाप तुझ्या मोहक मुखड्याचा.

तुझ्या प्रीतिच्या मधांत बुडुनी
ना झाले षणमासहि अजुनी
तोंच पहा मीं कशा निर्मिल्या
लखलखणाऱ्या छान मोहरा.

मिटल्या माझ्या मुठींत राजा
लाख मोहरा कोऱ्या कोऱ्या
तुझ्या मुखाचा छाप मारुनी
तुलाच त्या रे अर्पायाच्या.

प्रीत आपुली — सोनें अस्सल
कविता माझी बंदी मोहर
शिकका त्यावरि तुझाच राजा
तूंच धनी ह्या साम्राज्याचा.

घे घे राजा घे वाजवुनी
मोहर माझी अस्सल अस्सल
तारिख ह्यावरि जरी आजची
युगेंयुगें ती चालायाची.

दागदागिने सोन्याचे ते
 मूढ अज्ञ वनिताहि घालिती
 परंतु मोहर घडवुनि देण्या
 हात हवे राजाचे केवळ.

बलशाली रे हात मदीय हे
 सम्राटचि तूं सत्ताधारी
 तुझी नाममुद्रा छापुनि मी
 पहा घडवितें किती मोहरा.

ह्या होनांची तुल्य राजसा
 सुंदर वरदक्षिणा पहा रे
 अतुल आपुलें वैभव पाहुनि
 कुबेरही मनिं शरमिंदा रे.

ता. ६-२-५७

आण

जें जें मंगल — जें जें उज्ज्वल
जें जें निर्मल — पवित्र जें जें
त्या सर्वांची आण घेउनी
म्हणतें तुजविण ना प्रिय कोणीं.

देव्हान्यांतिल देवमूर्तिपरि
झळके शुचिता तुझिया वदनीं
मत्प्रीतीची उदवत्ती मी
पहा पहा तुजपुढें जाळितें.

मंद मधुर गंधानें अपुल्या
आसमंत ती टाकी भारुनि
तशीच राजा मीही तुजला
गोड गुणांनीं देइन सुखवुनि.

जपतप करिती साधुसंत ते
आत्मोन्नति साधुनि घ्याया रे
नामस्मरणें तुझ्या मला परि
खरेंच उन्नत पुरें वनविलें.

निराकार तो परमेश्वर रे
भक्तिभावनेमधेंच वसतो
संतांच्या भोळ्या हृदयांमधिं
अंश ईश्वरी सहज प्रकटतो.

अत्युत्कट भावांतच राजा
निवास बलशाली ईशाचा
मत्प्रीतीच्या उदात्त क्षेत्रीं
दिव्य असें देऊळ उदेलें.

तेजोमय त्या मंदिरांत रे
तुझीच मूर्ती रे सुकुमारा
नित्य पूजितें शुद्ध मनानें
तुझ्याचमध्ये देव पाहतें.

जें जें मंगल - जें जें उज्ज्वल
जें जें निर्मल - पवित्र जें जें
त्या सर्वांची आण घेउनी
म्हणतें तुजविण ना प्रिय कोणी !

ता. ७-२-५७

अनुपम जोड़ी

जीवननौका तुझी लाडक्या
होती विहरत शांत सुखानें
मातेच्या मधु ममतेच्या रे
संथ - संथशा नदीप्रवाहीं.

मींच ओढिलें तुला तेथुनी
आणि आग्रहें दिलें लोटुनी
मत्प्रीतीच्या अफाट सागरिं
खळबळणाऱ्या लाटांमध्ये.

अजाण तूं रे किशोर कंवळा
जीव तुझा रे होइ घाबरा
कर्णधार मी चतुर कुशल रे
विसंबुनी तूं रहा मजवरी.

रुद्र भव्य ह्या दर्यामध्ये
जीवननौका तुझी डोलत
लाटांवरि ती जरि हिंदळते
सहज सांवरुनि धरीन मी रे.

कधीं कधीं तूं त्रस्त होउनी
म्हणशि सोड मज नदीप्रवाहीं
दर्याचें जल मादक चाखुनि
पुन्हां संथ जलिं रमशिल कुठवरि ?

हात कोंवळे शैशवांतले
 कामिनिकंठीं पडति यौवनीं
 तिथेंच ते रे विसावयाचे
 मागुति ना कधिं वळावयाचे.

संथ नदीच्या प्रवाहास रे
 वानावें तूं दूरच राहुनि
 सोडिन जर मी पुन्हां तिथें तुज
 झुरशिल तूं ह्या दर्याखातर.

हात तुझा मम करीं गुंफतां
 शैशव भोळें तुझें हरपलें
 गेलें निसटुनि तें वेगानें
 नको श्रमूं पकडाया पुन्हां.

अथांग प्रीतीसागरांतला
 धुंद धुंद हा वारा पिउनी
 लाटांच्या तांडव-नृत्यामधिं
 जाऊं तूं मी दोघें रंगुनि.

जीवननौका तुझी मनोहर
 नावाडी मी गुणी खरोखर
 ऐशी अनुपम जोडी जमतां
 ना भय आम्हां कलिकाळाचें !

अमोल कंठा

मत्प्रीतीचा वज्रहार रे
घेतलास तूं झडप घालुनी
मींहि खुषीनें तुला राजसा
अमोल कंठा बहाल केला,

दिपशी घडिभर त्या तेजानें
लगेच परि मग होशी सावध
म्हणशि हात हे कंवळे माझे
किंमती हारा जपतिल कैसे ?

कांति पाहुनी गेलों भुलुनी
कुवत किती मम गेलों विसरुनि
पहिल्यावहिल्या आंवेगामधिं
वज्रहार मीं उरीं कवळिला,

जातों आतां जातों परतुनि
वज्रहार हा इथेंच टाकुनि
नको लाडके अडवूं मजला
काम कठिण ना जमावयाचें.

हंसलें गालीं मीही मग रे
म्हटलें — जा जा खुशाल राजा
तेज अलौकिक स्मरुनी तूं हें
होशिल सुखशय्येस पारखा.

मूल्यवान हा वज्रहार तूं
 सुखासुखीं सोडितां हातचा
 दिनरातीं बेचैन होउनी
 खरेंच राजा येशिल परतुनि.

हाराच्या जपणूकीहूनहि
 रत्नविरह तुज असह्य होइल
 कवळुनि तेजा पुन्हां सोडणें
 सख्या जिवलगा - नाहीं सोपें.

जातांही तूं फिरशिल मागुनि
 नकोच ना तें जाणें दुरि रे
 तुझ्या निरागस हृदयावरि हा
 वज्रहार बघ कसा शोभला !

समृद्ध ओंजळ

अजाण तूं रे किशोर कंवळा
तृषा प्रीतिची ना तुज माहित
कधींपासुनी तृषार्त मी परि
तगमग ही तुज कशी कळावी ?

तूं मी मिळुनी हात जुळवितां
प्रीतिजलानें ओंजळ भरली
तृषार्त माझ्या अधरांनी मीं
तुझ्यासवें जलपानहि केलें.

तुझ्या निरागस भोळ्या हृदया
नव्हती माहित तृषा प्रीतिची
तृषाच नाहीं - म्हणुनी तृप्ती
निमिषार्धामधिं तुला लाभली.

घट्ट गुंफलेले कर अपुले
नकळत करिशी सैल जरा तूं
प्रीतिजलाची ओंजळ मग ही
पहा पहा तिज लागे गळती.

जाग जाग रे जाग राजसा
नसे जरी जाणीव आज तुज
ओठ कोंवळे तुझे लाडक्या
हां हां म्हणतां तृषार्त बनतिल.

तृप्तीचें तव संवेदन जरि
 कौमल बोंथट असे आजला
 नकळत होइल धार तीक्ष्ण ती
 आणि गळां लागेल तांत मग.

हो सावध वेळींच राजसा
 घट्ट घट्ट कर पकड तुझी ती
 प्रीतिजलाची भरली ओंजळ
 नको नको झिरपूं देऊं तिज.

प्रीतिजलाची ओंजळ सुंदर
 तुझे नि माझे अधर तयामधिं
 अखंड प्राशन करितांही ती
 समृद्धिचे रे पहा सदाची !

ता. ८-२-५७

षोडशवर्षी युवक कोंवळा

षोडशवर्षी युवक कोंवळा
चंद्रकळा सोळाहि विकसल्या
पूर्णगोल तेजोमय सुंदर
ह्याच वयामधिं तुम्हीं पहावा.

षोडशवर्षी ज्ञानेशांनीं
पवित्र ज्ञानेश्वरी निर्मिली
षोडशवर्षी शिवरायांनीं
कोंडाणा जिकला लीलया.

षोडशवर्षी युवक कोंवळा
नका मानुं त्या अजाण भोळा
प्रज्ञेचें पूर्णत्व मनोहर
सोळाव्या वर्षीच प्रकटतें.

नवोन्मेष फुलत्या ज्वानीचा
नसांनसांतुनि ओसंडावा
आणि त्यांतुनी सहजासहजीं
उत्पत्ती नूतन तेजाची.

षोडशवर्षी नवयुवकाची
प्रभा नेत्रदीपक ही ऐशी
पाहुनि ज्ञानी पंडितही कधिं
स्तंभित — विस्मित होउनि जाती.

अवतारी दैवी पुरुषांचीं
 दिव्य अलौकिक कर्तृत्वे तीं
 गाजति कोमल वयामधेही
 रामकृष्ण ते हेंच सांगती.

पोडपवर्षी युवक कोंवळा
 मोहक वेधक पूर्णदूपरि
 कमाकमानें वाढत जाउनि
 लोभस गोलाकारी बनला.

असा पूर्ण तेजोगोलचि मज
 तुझ्यामध्ये रे दिसतो राजा
 मुठींत मीं तो घट्ट पकडितां
 घडतिल विक्रम तुझ्या हातुनी !

ता. ९-२-५७

अष्टपैलू

तुझ्या कोंवळ्या हृदयाचे मीं
अष्टपैलू पाहिले मनोहर
दरेक पैलूमधुनि राजसा
इप्सित माझें मला गवसलें.

तुझें शब्दलाघव पाहुनि रे
वाणी माझी मधुतर बनली
तुझ्या प्रीतिचें वैभव भोगुनि
सुखासीन मम वृत्ती झाली.

तुझें बुद्धिचापल्य पाहुनी
तल्लख माझी बुद्धी बनली
भावोत्कट तव हृदयानें मज
प्रणयाचा आवेग शिकविला.

तुझ्या नव्या चैतन्यामधिं मज
कितीक स्फूर्तीस्थानें दिसलीं
तुझ्या उसळत्या उल्हासानें
प्रफुल्लित हें मानस माझें.

तुझ्या विलासी शृंगारानें
नवरस माधुरि मला दाविली
तुझ्या निरागस हास्यानें रे
मीहि सुहासिनि बनूनी गेलें.

तुझ्या कोंवळ्या हृदयाचे हे
 अष्टपैलु पाहुनी मनोहर
 भोळ्या माझ्या हृदयालाही
 पहा पहा किति पैलू पडले !

ता. १०-२-५७

फुलदाणी

तुझें कोंवळें व्यक्तिमत्व रे
 शोभे वघ चौसष्ट कलांनीं
 कोमल देहीं कशा मावल्या ?
 चौदा विद्या नानाविध त्या.

तुझ्या विकसत्या जीवनपुष्पा
 फुलदाणी मत्प्रीतीची रे
 पहा पहा ती नीट पारखुनि
 शंभरनंबरी सोन्याची रे.

सुवर्णपात्रामध्यें भरलें
 अमर चिरंतन प्रणयोदक रे
 देठ तुझा त्यामध्यें जोंवरी
 पुष्प म्लान ना कधि व्हायाचें.

मातेच्या मधु ममतेच्या रे
 गोड डहाळीवरि डुलणाऱ्या
 तुझ्या मनोहर जीवनपुष्पा
 मींच वळें घेतलें तोडुनी.

कुरकुरशी तूं क्षणभर सखया
 लगेच परि मग जाशी मोहुनि
 फुलदाणी मत्प्रीतीची ही
 सुरेख नक्षीदार पाहुनी.

जननीच्या हिरव्या फांदीवरि
कटु जगताचें ऊन लागुनी
कोमल नाजुक तुझ्या पाकळ्या
कोमेजुनि रे गेल्या असत्या.

परंतु राजा मत्प्रीतीच्या
फुलदाणीमधिं अमर अमर तूं
प्रणयोदकिं तव देंठ भिजवुनी
प्रफुल्ल ताजातवानाच तूं.

प्रफुल्ल ताजातवानाच तूं
अखंड तरणावांडच तूं रे
अशा तुला मी सोडुनि राजा
कुठेंहि ना कधिं जायाची रे !

ता. १०-२-५७

पूर्ति

तुझ्या नेणत्या प्रीतीचे रे
भडक रंग साधेभोळे ते
थांब लाडक्या झांकूं दे मज
सौम्य जाणत्या मत्प्रीतीनें.

मंद गुलाबी प्रीती माझी
प्रीत तुझी भावडी लाल रे
ह्या दोहोंचा मिलाफ होतां
मोहक वेधक रंग नवा रे.

नवथर कंवळ्या हातांनीं तूं
मधु प्रणयाचें चित्र रेखिलें
थांब — माझिया हातांनीं मी
उठाव सुंदर त्यास देतें.

हात तुझा नवशिका लाडक्या
भरभर उत्कट रंग ओतिशी
थांब सफाईदार कुंचला
जरा मला त्यावरी फिरवुं दे.

तुझ्या नि माझ्या प्रेमाचें हें
अतुल मनोरम चित्र लाडक्या
तूंच रेखिलें — रंगविलेंही
पूर्ती केवळ माझ्या हातुनि.

मृदुता तुझिया हृदयींची रे
चित्रांमधि ह्या सजीव झाली
आणि भावना — तरंग अपुले
ठायीं ठायीं इथें उमटले.

अप्रतिम निर्दोष कलाकृति
सुकुमारा तूं कशी निर्मिली ?
इवल्या कोमल हाताला ह्या
अपार श्रम रे कसे झेपती ?

तुझ्या नेणत्या प्रीतींतुनि रे
सहज उदेलें रम्य चित्र हें
तुझ्या नि माझ्या दोघांच्याही
हातांचे त्यावरी ठसे रे.

ता. १०-२-५७

तेजोस्फुल्लिंग

तूं मीं राजा हात गुंफिले
ह्या हृदया तें हृदयहि भिडलें
दोघांच्या जुळत्या ठोक्यांचा
ताल माझिया कवनांना रे.

तुझे नि माझे समरसलेले
धास लाडक्या ऊन ऊन ते
नकळत शब्दाकारचि वनुनी
पहा माझिया अधरिं उमटले.

उज्ज्वल - मंगल - पवित्र - निर्मल
धीरोदात्तचि प्रीत-भावना
तुझ्या निरागस नयनिं प्रकटली
आणि माझिया हृदयिं खेळली.

मनोज्ञ क्रीडा तुझ्या प्रीतिची
विलास नवथर मधु प्रणयाचा
खोल खोल अंतरीं विंबुनी
नकळत धारण करी शब्दरूप.

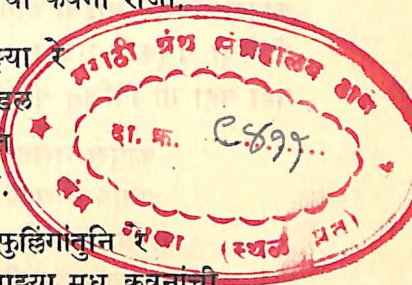
तुझ्या प्रीतिचें लाघव राजा
ह्या कवनांचें वैभव वनलें
प्रणयाकुल उच्छ्वास तुझे रे
प्राणच माझिया मधु कवनांचा.

तुझ्या प्रीतिची अफाट दौलत
 भोगुनि तृप्ती - नर्तन करि मन
 पदन्यास तो मंजुळ मोहक
 पहा माझिया कवनीं राजा.

प्रसन्न वदनाभवति तुझ्या रे
 अद्भुत फिरतें तेजोमंडल
 उडणारे स्फुलिंग तळपत
 मुठींत धरतें चपळार्झन.

त्या तेजोस्फुलिंगांनुनि
 निर्मिति माझ्या मधु कवनांची
 भव्य तुझ्या तेजोगोलांतिल
 केवळ इवलाले कण ह्यामधि !

ता. १०-२-५७

सुखशय्या

तुझ्या कोंवळ्या व्यक्तित्वाचा
कापुस मउमउ माझ्या हातीं
प्रीतीची धनुकली घेउनी
पहा पहा मी पिंजित बसतें.

कापुस नुसता माझ्या हातीं
वनविन त्याचें रुचेल जें जें
तुझें नि माझें हृदय जोडितां
छान मखमली पिशवी बनली.

अशा मखमली पिशवीमध्ये
कापुस मउमउ तव प्रणयाचा
निष्ठेच्या टांक्यांनीं शिवली
उशी आपुल्या शय्येसाठीं.

तुझ्या नि माझ्या दो देहांमधिं
अमर दिव्य प्रेमाचा कापुस
रेशिमधागे शृंगाराचे
दो देहांना टाकिति जुळवुनि.

तुझ्या नि माझ्यासाठीं राजा
कोमल मउमउ अशि सुखशय्या
तिथें विसावुनि जाऊं विसरुनि
शीणताप रे दिवसभराचा.

तुझें कोंवळें व्यक्तित्वचि रे
 शुभ्र मऊ कापूस जणूं तो
 आणिक माझें व्यक्तित्वचि रे
 मृदुल मृदुल रेशिमतंतू जणुं.

ह्या रेशिमतंतूचें विणुंया
 वस्त्र आपणां पांघरण्यास्तव
 अशा आपुल्या सुखशय्येचा
 नृपाधिराजहि करितिल हेवा.

तुझ्या कोंवळ्या व्यक्तित्वाचा
 कापूस वाऱ्यावरी सोडितां
 चौफेरचि तो जाइल उडुनी
 म्हणुनि ठेवितें घट्ट पकडुनी.

ता. ११-२-५७

मऊ भुई

तुझें कोंवळें अंतर राजा
मऊ भुई भुसभुशीत जणुं ती
सहजासहजीं रुजेल त्यामधिं
जें जें मी रे पेरिनि तें तें.

कोमल - स्नेहल - मृदुल - मधुरसें
साधें भोळें हृदय पाहुनी
बीजें माझ्या मधु प्रणयाचीं
दिलीं सख्या मीं त्यांत उधळुनी.

हां हां म्हणतां समृद्धाचि हीं
हिरवीं प्रीतीरोपें अपुलीं
थांब तया कुंपण घालूंया
दृढ आपुल्या निष्ठेचें रे.

भुई तुझी भुसभुशीत राजा
बीजें नानाविध करिं माझ्या
एकामागुनि एक अशीं रे
पिकें कितीतरि काढूं आतां.

मोसम प्रेमाचा ओसरतां
ध्येयाचीं नूतन बीजें मी
देइन पेरुनि सख्या जिवळ्या
तुझ्या कोंवळ्या हृदयामध्यें.

हां हां म्हणतां तेजोरोपें
जाउनि भिडतिल गगनाला रे
दिव्य प्रभा ती बघतां राजा
धन्य धन्य मी होइन मनिं रे.

सारे सद्गुण — कलाहि साज्या
जोपासिन मी तुझ्या अंतरीं
विकास सर्वांगीण पाहुनी
दिपेल दुनिया सख्या लाडक्या.

दिपेल अवधी दुनिया राजा
मोहक तुझिया व्यक्तित्वानें
कोणीही ना स्मरेल तेव्हां
मुळांत बीजें मींच पेरिलीं.

ता. ११-२-५७

मानाचें पान

एकुलता तूं एकच सखया
स्नेही जीवाभावाचा रे
तूंच एकटा खराखुरासा
मैतर माझ्या हृदयाचा रे.

अजातशत्रू असुनीही मी
विश्वबंधुता ना मज पटली
तुझ्यावांचुनी एकाकिनि मी
मित्रहि ना कुणि — नाहीं रिपुही.

मैत्रीची रे साद घालण्या
समबल — समगुणि हवें हृदय रे
वैराचें रणशिंग फुंकण्या
शत्रूही समतोल हवा रे.

तुजविण कोणीं नाही दुसरा
समानगुणि मज अजुनि भेटला
अजातशत्रू आपण दोघें
पहा तुल्यबल नाहिंच कोणीं.

मैत्रीचा हा हात मदिय रे
पानच सोनेरी मानाचें
वैराचा फटकाराही बघ
शिरोधार्य स्वचितचि होइल रे.

वैराचा फटकारा माझा
 प्रशस्तिपत्रक तुल्यबलाचें
 तेवढेंहि परि भाग्य कुणाला
 नाहीं नाहीं अजुनि लाभलें.

आणि जिवलगा - सुकुमारा रे
 तुझ्या कोंवळ्या हृदयामध्ये
 जाणवली मज बलाढ्यता ती
 जिनें दिपवुनी मला टाकिलें.

तुझ्या कोंवळ्या देहीं वसली
 गुणाढ्यता जी दुर्मिळ जगतीं
 बलशाली गुणि स्नेही तुजसम
 साफल्यचि रे ह्या जीवाचें !

ता. १२-२-५७

प्रपंचगड

उंच तुझ्या त्या व्यक्तित्वाला
हवा सख्या रे टेकू बळकट
मत्प्रीतीच्या आधाराविण
भुईलगत तें होइल अवचित.

तुझ्या सुगंधी प्रणयाला रे
कुपी माझिया हृदयाची बघ
घट्ट घट्ट लावूं दे झांकण
ना तरि जाइल सुवास उडुनी.

शृंगाराची आरति मम करिं
धूप आण रे पराक्रमाचा
मंगल - उज्ज्वल धूपारतिनें
पहा पहा दशदिशा उजळल्या.

तीर अचुक तव कर्तृत्वाचा
भिडेल सहजीं यशोमंडला
हवें सख्या परि हवें त्यास रे
धनुष्य माझ्या प्रेमाचें रे.

तुझ्या मनाचें ऐश्वर्यचि रे
संपत्ती गडगंज जणूं ती
हवी तिला परि हवी तिजोरी
पोलादी मम प्रीतीची रे.

गलवत तुझिया आकांक्षांचें
 मत्प्रीतीच्या शिडावांचुनी
 दूर कुठेंतरि भरकटुनी तें
 वळेल भलत्या दिशेलाच रे.

गजेंद्र तुझिया बुद्धीचा रे
 पहा पहा डौलांत चालला
 हवा तया परि हवा राजसा
 अंकुश हा आसक्तीचा रे.

प्रपंचगड हा दुस्तर अवघड
 चढावया त्यावरी लीलया
 हवी राजसा हवीच अपणां
 आसक्तीची गुणी घोरपड.

ता. १२-२-५७

सूर्यकिरण तूं-चंद्रकला मी

सूर्यकिरण तूं - चंद्रकला मी
निर्मितीच तूं - तृप्ती मी तर
सांग सांग ह्या दोहोंमध्ये
अधिक श्रेष्ठतर सख्या कोणतें ?

तृप्तीच्या मधु सादाविण रे
वृथा निर्मिती निर्मात्याची
अहंकार व्यर्थचि सृजनाचा
तृप्तीच्या निःश्वासाविण रे.

सूर्यप्रकाशा साक्ष ठेवुनी
कार्ये उज्ज्वल कितीक प्रतिदिनिं
विसावती जन चंद्रप्रकाशीं
तृप्तीनें कृतकृत्य होउनी.

तसेंच तूंही सख्या जिवलगा
गाजव रे कर्तृत्व चहुंकडे
हंसेन मी मग कृतार्थतेनें
वरसातचि जणुं चांदण्याचि रे.

झळक झळक तूं रविकिरणांपरि
प्रकाशतें मी चंद्रकलेपरि
तुझा दिग्विजय - प्रोत्साहन मम
अशीच जोडी राहूं दे रे.

विक्रम जे जे सूर्यप्रकाशीं
 वेत आंखले निवांत रात्रीं
 आणि पूर्तिचें समाधानही
 चंद्रप्रकाशामधेंच उगवे.

चांदणेंच देतसे प्रेरणा
 कृतीच केवळ दिवस उजेडीं
 तसेंच स्फूर्तिस्थान तुझें मी
 तेजोनिर्मिति तुझ्या हातुनी.

हात तुझा मम करांत गुंफुनि
 दिली तुला मीं दिली चेतना
 ये ये गांठुनि यशोशिखर रे
 तृप्ति तुझी झेलीन उरावरि.

ह्या मैनेची चोंच बोलकी

तुझ्या कोंवळ्या प्रीतीचा रे
अजाण पोपट डौलदारसा
वदेल मी जें शिकविन तें तें
म्हणुनि मधुर मज बोलूं दे रे.

पोपट भोळा तुझ्या प्रीतिचा
जाइल उडुनी स्वच्छंदानें
म्हणुनि राजसा मत्प्रीतीचा
पिंजराच हा सोनेरी रे.

दिनरातीं तुज खाण्यासाठीं
पक्क फळें मम प्रणयार्चीं रे
आणि अखंडित प्रीतिगान रे
तुला रमविण्या — तुला हंसविण्या.

मंजुळ माझें प्रीतिगान तूं
करिशि मुखोद्गत निमिषार्धीं रे
लालचुटुक त्या चोंचींतुनि ते
शब्दहि अधिकच लाघवि बनले.

तांबुस इवले लाल गुलाबी
बांकदार तव अधर मनोरम
सांगति मजला प्रीती-प्रांतीं
पोपट मी ग पोपट केवळ.

तोंच नासिका गरुडापरि ती
म्हणे बुद्धिची पहा भरारी
अजाण जरि मी प्रणयरसामधि
बुद्धी माझी गगना छेदी.

ज्ञानानें तव उजव्यो भुवन
रुचे मला परि पोपटपंची
रसाळ उत्कट शृंगाराची
जी मीं तुज पढविलि सायासें.

अज्ञानचि तव प्रीतिकूजनीं
खरेंच मजला मोहवि बहुपरि
ह्या मैनेची चोंच बोलकी
तुझ्या लाल चोंचीमधि घुसली !

ता. १४-२-५७

आतुरता आणि तृप्ति

आतुरता अन् तृप्ती ह्यांतिल
अंतर किति रे ? सांग राजसा
आतुरतेतिल कंप हृद्य का—
तृप्तीमधलें स्थैर्य रम्य रे ?

आतुरता ही अधीर हळवी
गोड मधाचे थेंब ठिबकते
आणिक तृप्ती म्हणजे राजा
थेंब मधाचा गिळलेला रे.

थेंबाथेंबांनीं गळणाऱ्या
मधास पाहुनि मिटक्या मारित
बघणारा अनुभवतो रुचिसुख
मनांतल्या मनिं शंभरदां रे.

थेंब मधाचा गिळल्यानंतर
रुचिसुख भोगुनि सरल्यानंतर
आतुरतेतिल ना कातरता
तृप्तीमधली शांतिच केवळ.

थेंब मधाचा गिळलेला रे
रुचिसुख देई एकदांच तो
पुन्हां पुन्हां घुटके घेउनियां
उत्कटता ना फिरुनि यायची.

तृप्तीमधली तुष्टी असली
हळव्या हृदया लावी हुरहुर
आतुरतेतिल कंप मनोहर
वाटे पुन्हां हवाहवासा.

थेंबाथेंबांनी गळणारा
अमृतमय मध गोड गोड तो
पाहुनि सुटलें पाणी तोंडा
कंप हृद्य तो तृप्तीहुनि रे.

आतुरता रमणीय हृद्य ही
तुझ्या कोंवळ्या मना रुचेना
थांब जरा धर धीर राजसा
नको झुरूं रे तृप्तीखातर.

ता. १५-२-५७

खपुष्प

शुद्ध प्रीतिची तृप्ती सखया
अथांग नभ जणुं निळें निळें रे
आदि अंत राजसा तयाचा
शोधुनिही ना सांपडायचा.

परंतु राजा शुद्ध प्रीत रे
खपुष्प दुर्मिळ गगनींचें रे
तया गवसणी घालुनि धरणें
खरेंच राजा नाहीं सोपें.

तुझ्या कोंवळ्या हातांनीं तूं
खपुष्प दुर्लभ — पकडशील का ?
आणि तृप्तिचा भव्य नीलिमा
दावुनियां मज दिपवशील का ?

नाजुक कोमल शिरावरी तव
भार थोर मज सुखवायाचा
भार थोर मज हंसवायाचा
भार थोर मज कवळायाचा.

सांग राजसा — भोळी धरती
आणि निळें नभ मिळतें कोठें ?
दाखिव मजला सख्या जिवलग
सोनेरी तें क्षितिज स्पर्शुनी.

भोळी धरती - प्रीती अपुली
 आणि निळें नभ तृप्ती अपुली
 मीलनरेषा दोहोंची रे
 असीम सोनेरी क्षितिजापरि.

अमित अमित ही मीलनरेषा
 अलोट प्रीती - अपार तृप्ती
 स्पर्शुनि ह्या तिन्ही तेजोरेखा
 संतुष्टचि रे तूं मी दोघें.

दिव्य अलौकिक तृप्तीची ह्या
 ना यायाची कुणा कल्पना
 अलभ्य - सुंदर खपुष्प अपुलें
 मंगल करमीलनीं उगवलें !

ता. १५-२-५७

अभय-वचन

आसुं अकारण ओघळणारे
 हांसुं अचानक खळखळणारे
 मदनाची ही बाधा असली
 ना तुज शिवली अजुनि राजसा.

हृदय अकारण धडधडणारे
 हात अकारण थरथरणारे
 अबोल वाणी— नजर चोरटी
 नाहीं तुजमधिं कधीं पाहिली.

श्वास अकारण ऊन ऊन ते
 निमिषार्धीं निवुनी जाणारे
 आणि निरर्थक शब्द कांहितरि
 नाहिं घोळले तुझ्या मुखीं कधिं.

हंसणें— रडणें— फिरणें— वदणें
 होइ अकारण सारें सारें
 निष्क्रिय गतिशून्यता अशी ही
 छे— छे ना तुज स्पर्शिल कधिं ही.

झोंप अकारण चाळवणारी
 स्वप्नें दिवसां सतावणारीं
 भयाण पोकळि खोल अंतरीं
 ना तुज कधिंही जाणवली रे.

नेत्र सशापरि बावरणारे
 काळिज भिऱ्या हरणाचें रे
 उगिच मंद- जड पडाति पावळें
 छे- छे ना तुज माहित तसलें.

असल्या दोषी कामज्वरानें
 पछाडतें दुर्बल मन केवळ
 तुझ्या कोंवळ्या देहीं राजा
 निवास सुदृढ गुणि हृदयाचा.

तुझ्या कोंवळ्या बाहूंमाधिं मज
 घट्ट लपेटुनि घेतांनाही
 नाहिं थरकला हात तुझा मुळिं
 दिलेंस जणुं तूं अभय-वचन रे.

दिव्यास जळत्या साक्ष ठेवुनी

आणभाक अपुली प्रीतीची
दिव्यास जळत्या साक्ष ठेवुनी
थरारलीं दो हृदये राजा
थरथरली ज्योतही उगिच रे.

मंगल ज्योतीच्या साक्षीनें
म्हटलें मध तूं माझा केवळ
आणिक संबोधन माझें हें
स्वीकाराशि तूं हास्यमुखानें.

पहिल्यावहिल्या नवथर कंवळ्या
प्रीतीनें उजळलें हास्य तें
त्या हास्याच्या उज्ज्वलतेनें
मीहि उजळ नखाशिखांत बघ रे.

तुझ्या कोंवळ्या गालावरची
लोभस लाली गोड गुलाबी
पुन्हां पुन्हां सांगते बजावुनि
प्रामाणिक मी नसांनसांतुनि.

घट्ट पकड हाताची तुझिया
म्हणे अचळ ग माझी निष्ठा
कोमल विळखा घालुनि सांगाशि
ना सोडिन तुज कालत्रयिंही.

आणि एकदां- आठव राजा
 प्रणयाचा आवेग लपविण्या
 ह्याच दिव्याची मदत घेउनी
 मालविला तूं प्रकाश लगवग.

त्याच क्षणीं मीं मनिं आठवली
 आणभाक ती अपुली पहिली
 उज्ज्वल ज्योतीनेंच पाहिली
 भेट आपुली पहिलीवहिली.

दिव्यास जळत्या साक्ष ठेवुनी
 सहजीं घडली ओळख अपुली
 त्याच दिव्यानें पाहिली मग
 प्रीतिंत झाली मोहक परिणति !

ता. १५-२-५७

मधामधिंच तव सारें सारें !

कणाकणांनीं मध सांठवितां
मधमाशी ना शिणली कधिंही
तुझा गोडवा गोळा करुनी
मीही ना कधिं दमावयाची.

रंग रूप नि सुगंध मोहक
मधमाशीला ना जाणवतो
दिसे तिला मध पुष्पामधला
अल्पस्वल्प तो असो कितीही.

तसेच राजा तुझ्या ठायिंचे
विकार बहुविध ना मज दिसती
षड्रिपुंमधली टिपतें गोडी
अल्पस्वल्प ती असो कितीही.

सानसान थेंबांनीं हळुहळु
सांठे पोळे भलें थोरलें
तसाच राजा माझ्यापार्शीं
तुझ्या गुणांचा संचय जमला.

पुसो कधींही पुसो कुणींही
आठवती मज सद्गुण तव रे
क्ष्णोक्ष्णीं अन् वडोवडीं जे
प्रकटुनि मजला सुखवुनि जाती.

मधमाशी मी दिसतो मजला
 पुष्पामधला मधकण केवळ
 तुझ्या कोंवळच्या व्यक्तित्वांतिल
 प्राशियली मीं माधुरि केवळ.

मधमाशी मी- तूं मध माझा
 माझ्या लेखीं तूं लडिवान्ना
 मधमय नुसता- मधमय नुसता
 गोड आंतुनी बाहेरुनिही.

लाडेंलाडें विचारशी तूं
 काय रुचे तुज माझ्यामधलें ?
 कसें देउं रे उत्तर राजा ?
 मधामधिंच तव सारें सारें !

ता. १६-२-५७

अरुणोदय

भल्या पहाटे दारीं तुझिया
वाजविली मीं कडी कितीदां
नाहीं आली जाग तुला परि
म्हणुनी फिरलें मी माघारीं.

तुझी गुलाबी साखरझोंपहि
दिली असति मीं मधीं कालवुनि
आणि मधुर सुखस्वप्नांमधिही
सुधा मूर्त मीं ओतिलि असती.

नाहिंच आली जाग तुला परि
स्वस्थ झोंपशी शांत सुखानें
आळवितां मज जाग्रण रात्रीं
आणि पहाटें गाढ झोंप ही.

जातें आतां जातें परतुनि
येईन पुन्हां सायंकाळीं
रुमशिल तोंवर माझ्यावरती
जागविलें ना तुजला म्हणुनी.

तुझ्या कोंवळ्या देहीं राजा
यौवन संवेदन बघ निजलें
वाजवितें मी कडी कितीदां
नाहीं येतचि जाग तुला परि.

किशोर तूं रे कंवळ्या कंवळ्या
 प्रभातकाळ्याचि जणुं सोनेरी
 वाई ना तुज उठावयाची
 तरिहि प्रीत मम पुकारि तुजला.

ना येतां तुज जागृति मुळिंहि
 जाइन जर का मी परतोनी
 होशिल जागा ऊन तापतां
 झुरशिल कंवळ्या किरणांखातर.

सख्या जिवलगा- रे लडिवाळ्या
 ऊठ पहा- अरुणोदय हंसरा
 ना तरि किरणाहि रखरखणारे
 टाकतील वेढुनी आपणां !

ता. १८-२-५७

तशीच तुजसम हंसुनी फसतें !

सहज भेटतां हंसलों राजा
सान निरागस बाळांपरि रे
घडिभर गेलों विसरुनि तूं मी
गुपितें अपुलीं दोघांमधलीं.

गुपितें अपुलीं दोघांमधलीं
सुखविति जीं रे दिवस उजेडीं
त्याच सुखांना रात्रीं राजा
पडती सहस्र रेशिमगांठी.

गोड मधामधिं भिजलेल्या तव
स्पर्शाची पखरण अंगावरि
तेंच सुखद संवेदन रात्रीं
विरहानें रे जातें विरुनी.

तुझ्या मधाची अवीट माधुरि
नाहिं चाखिली निवांत रात्रीं
म्हणुनि राजसा पहा उशा ह्या
मलूल माझ्या निःश्वासांनीं.

कढत उसासे ऊन ऊन रे
उशीनेंच ह्या सदा झेलिले
नाहीं चाहुल तुला राजसा
भेटतांच तूं सहज हांसतें.

तुला पाहतां जातें विसरुनि
 विरहव्यथा रात्रींची ताजी
 मधमय तुझिया हास्यावांचुनि
 दुजें कांहिं मज मुळीं न दिसतें.

सांग राजसा - आणशि कुठुनी ?
 हास्य लाववी मधिं बुडलेंलें
 हवें झुराया मीलनतिथिस्तव-
 सांग लाडक्या - कसें विसरशी ?

हास्य निरागस वाढ्यापरि तें
 पाहुनि पुरती भारुनि जातें
 आणिक नकळत मीहि राजसा
 तशीच तुजसम हंसुनी फसतें.

तूं हंसतांक्षणि मीही हंसतें
 खरेंच राजा - खरेंच फसतें
 मूकच माझी विरहव्यथा मग
 व्यक्त व्हावया तडफडते रे.

मला पाहतां दिलेंस उधळुनि
 सदाचेंच तें हास्य मुलायम
 त्या हास्याच्या अमृतलहरी
 जाळिति रात्रीं शय्येवरि परि !

साखरपुडा

अपुला साखरपुडा कराया
 साखर सारी तुझीच राजा
 केवळ कागद पुडा बांधण्या
 घेउनि आलें मी रे लगवग.

तुझीच साखर - तुझीच सारी
 कागद केवळ माझ्याजवळी
 कोरा कागद घेउनि राजा
 लिहिली त्यावरि प्रीतकहाणी.

नव्हती साखर माझ्यापार्शी
 परंतु गोडी तिची सेवुनी
 जें तृप्ती-संवेदन लाभे
 तेंच कागदावरी उमटलें.

तुझीच साखर - तुझीच राजा
 तृप्तीचा परि कागद माझा
 असा गोड रे गोडच अवघा
 अपुला साखरपुडा राजसा !

REFBK-0009411

REFBK-0009411